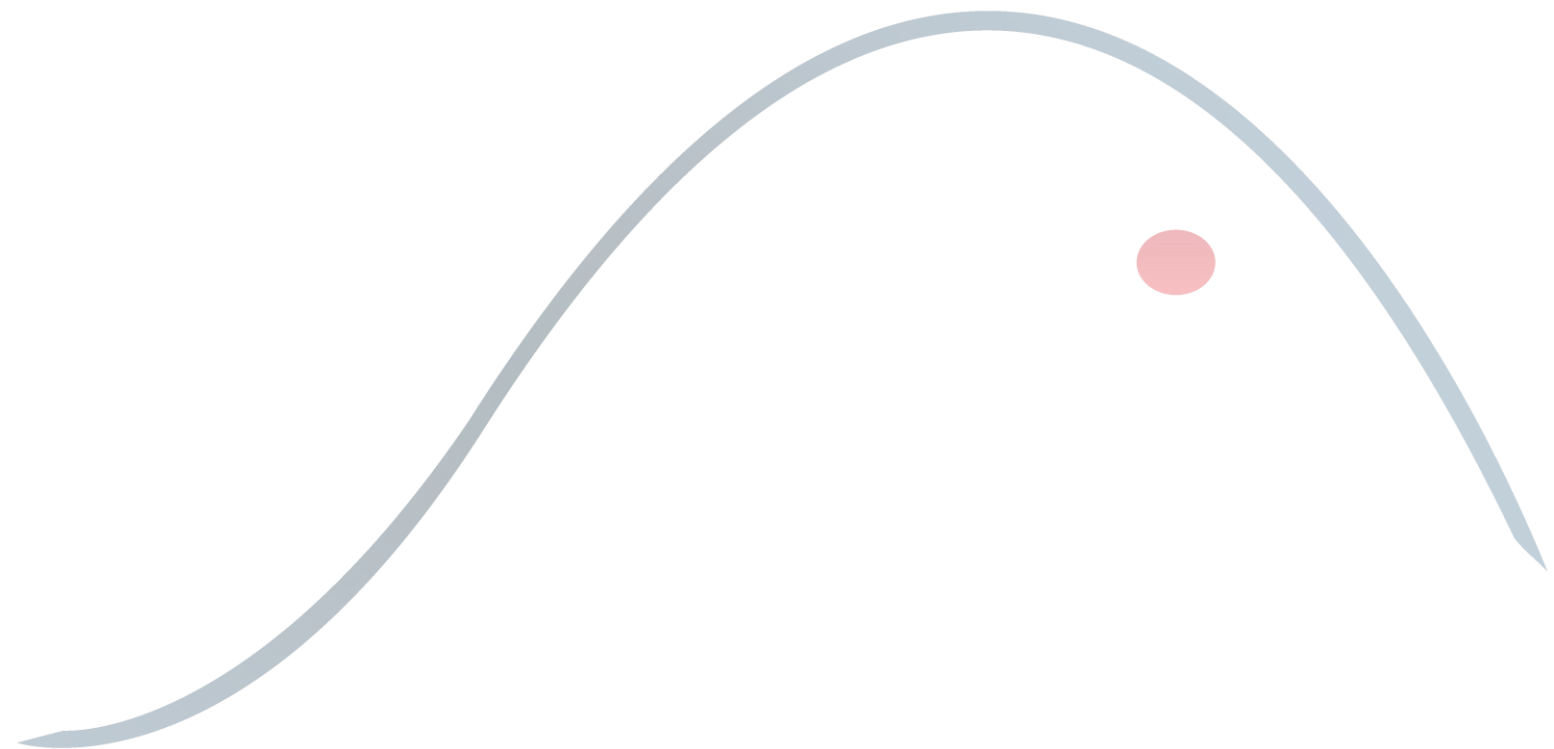

**Overvåking av solblom
Arnica montana
i Romsdal og på Nordre Sunnmøre,
Møre og Romsdal, i 2021**

Forsidebilde

Solblom er gjennom de siste tiårene gradvis blitt en mer og mer uvanlig plante i Møre og Romsdal. Den finnes for det meste i engpregete lokaliteter på Sunnmøre og i Romsdal, slik som tradisjonelle slåttemarkar, naturbeitemarkar, veikantar, beitede (semi-naturlige) myrkanter, og beitet, lysåpen skog. Den mørkegule fargen på blomstene vil ofte skille den fra andre korgplanter på avstand. Bildet er fra Josætra på Tomrefjordfjellet, Vestnes. Slike solblomenger er de siste 20 årene blitt et sjeldent syn.

Foto: JBJ.

RAPPORT 2021-40

Utførende institusjon: Miljøfaglig Utredning AS	Prosjektansvarlig: John Bjarne Jordal
	Prosjektmedarbeider(e):
Oppdragsgiver: Statsforvalteren i Møre og Romsdal	Kontaktperson hos oppdragsgiver: Hege Steigedal
Referanse: Jordal, J.B. 2021. Overvåking av solblom <i>Arnica montana</i> i Romsdal og på Nordre Sunnmøre, Møre og Romsdal, i 2021. Miljøfaglig Utredning rapport 2021-40. 77 s. ISBN 978-82-345-0197-5.	
Referat: <p><i>Solblom er en plante som er knyttet til kulturlandskapet, i semi-naturlige enger, beitede (semi-naturlige) myrkanter, og beitet, lysåpen skog. På grunn av tilbakegang var den oppført som sårbar (VU) på rødlista fra 2015, men er nå blitt sterkt truet (EN) på den ferske rødlista fra 2021. I 2006 ble det publisert en statusrapport for solblom i Møre og Romsdal basert på undersøkelser i 1995-2005. Formålet med den foreliggende rapporten er å overvåke solblom på et utvalg av de kjente lokalitetene i Romsdal og på Nordre Sunnmøre, og er en oppfølging av tilsvarende overvåking på Søre Sunnmøre i 2019 og Nordre Sunnmøre i 2020. Prosjektet omfatter ikke naturtypekartlegging.</i></p> <p><i>Det er undersøkt totalt 58 lokaliteter, av disse én lokalitet i Fjord (Stordal), én i Gjemnes, ni i Hustadvika, sju i Molde (Midsund), to i Rauma, to i Sykkylven, 16 i Vestnes, og 20 i nye Ålesund kommune. Ni lokaliteter er å betrakte som nye, men på fire av disse er solblom borte i dag, dvs. dette er lokaliteter der det som er nytt er innsamlede opplysninger om tidligere solblom-forekomster (man har ikke visst om dem før nå). Av de 58 undersøkte lokalitetene ble solblom gjenfunnet på 30 og ikke gjenfunnet på 28 (ca. 48% nedgang på lokalitetsnivå på ca. 20 år). I tillegg var det innenfor enkelte lokaliteter et stort tap av punktforekomster. Summering av antall viser at det i 2021 ble opptalt 860 blomsterstengler og ca. 1170 rosetter. Flere eksempler på dramatisk tilbakegang på et par tiår ble avdekket innenfor enkeltlokaliteter, særlig i utmark. Mange av disse er tidligere utslåttområder og er senere beitet, men gror nå igjen. Trolig ser vi resultatet av en langvarig og langsom endringsprosess. Noen lokaliteter hvor det er satt inn skjøtselstiltak, viser derimot at med målrettede tiltak kan solblombestanden holde seg og til og med øke, dette gjelder særlig slåttemarker, samt slåttemarker som er gått over til hager ved hytter eller bolighus med interesserte eiere.</i></p> <p><i>Resultatene viser at tilbakegangen som ble konstatert her i fylket i undersøkelsen fra 2006 (ca. 75% nedgang i antall lokaliteter på ca. 50 år, og en bestandsnedgang trolig større enn dette), fortsetter. Solblom vokser i kloner med et stort underjordisk rotsystem, og tåler noen tiår med gjengroing. Det er trolig en stor utdøelseskjeld i populasjonene i Møre og Romsdal, særlig i utmark. Dette betyr at bestandene står i et landskap som allerede har endret seg så mye at det ofte er ingen vei tilbake. De viktigste påvirkningsfaktorene ser ut til å være gjengroing, trolig i kombinasjon med klimaendringer, granplantning og selvsåing av gran fra plantefelt, tråkkskader og fysiske inngrep. Oppdyrking og oppgjødsling var trolig viktigere for noen tiår tilbake.</i></p>	

REPORT 2021-40

English reference:

Jordal, J.B. 2021. Monitoring of *Arnica montana* in Romsdal and Nordre Sunnmøre, Møre og Romsdal county (Norway), in 2021. Miljøfaglig Utredning Report 2021-40. 77 s. ISBN 978-82-345-0197-5.

English abstract:

Arnica montana is a plant associated with the cultural landscape, in semi-natural meadows, grazed (semi-natural) edges of fens, and grazed, light-open forest. Due to decline, it was listed as vulnerable (VU) on the Norwegian red list (2015), but is now endangered (EN) in the recent 2021 red list. In 2006, a status report was published for *Arnica montana* in Møre og Romsdal based on surveys in the period 1995-2005. The purpose of this report is monitoring of the known localities in Romsdal and northern Sunnmøre, and is a follow-up of similar monitoring in southern Sunnmøre in 2019 and northern Sunnmøre in 2020. This project does not include mapping of habitat types.

A total of 58 localities have been investigated; one locality in Fjord (Stordal), one in Gjemnes, nine in Hustadvika, seven in Molde (Midsund), two in Rauma, two in Sykkylven, 16 in Vestnes, and 20 in the new Ålesund municipality. Nine localities are new, but in four of these *Arnica montana* has disappeared, i.e. these are localities where what is new is collected information about previous *Arnica* localities. Of the 58 localities surveyed, *Arnica montana* was found at 30 and not found at 28 (approx. 48% decrease at locality level in approx. 20 years). In addition, there was a large loss of individuals within some localities. Summarizing the number shows that in 2021 860 flower stalks and approx. 1170 rosettes.

Several examples of a dramatic decline in a couple of decades were shown within individual localities, especially in semi-natural fen margins and previously open and grazed forests. Many of these are formerly hayfields and are later quite much grazed, and now also the grazing is ceased. We probably see the result of a long and slow process of change in these fen margins and open forests. On the other hand, in some localities where management measures have been taken, the *Arnica montana* population can remain and even increase, this applies in particular to hayfields. Therefore, it is urgent to restore *Arnica montana* sites before the populations completely disappear.

The results show that the decline observed in the survey from 2006 (approximately 75% decrease in the number of localities during approximately 50 years, and a population decline probably greater than this), continues and may even intensify. *Arnica montana* grows in clones with a large underground root system, and can withstand a few decades of overgrowth. There is probably a large debt of extinction in the populations in Møre og Romsdal. This means that the populations live in a landscape that has already changed too much and thus extinction may be inevitable. The most important influencing factors appear to be overgrowth, probably in combination with climate change, spruce plantations and self-seeding of spruce from such plantations, trampling damage and development projects/road construction. Cultivation of former seminatural grasslands and fertilization was probably more important a few decades ago.

FORORD

Miljøfaglig Utredning AS har utført kartlegging og overvåking av den truede arten solblom i Romsdal og på Nordre Sunnmøre (og såvidt Nordmøre), nærmere bestemt i kommunene Rauma, Vestnes, Molde (Midsund), Gjemnes, Hustadvika (Fræna og Eide), Fjord (Stordal), Sykkylven og nye Ålesund (tidligere Haram, Ørskog, Skodje og gamle Ålesund), Møre og Romsdal. Kartleggingen er utført på oppdrag fra Statsforvalteren i Møre og Romsdal, med midler fra Miljødirektoratets tilskudd til tiltak for trua arter. Formålet har vært å få bedre kunnskap om status for arten i disse kommunene.

Kontaktperson hos Statsforvalteren i Møre og Romsdal har vært Hege Steigedal. Prosjektansvarlig hos Miljøfaglig Utredning har vært John Bjarne Jordal. Helge Fjeldstad takkes for tilrettelegging av data til bruk på iPad i felt. Kristin Wangen takkes for gjennomlesing og kommentarer. Vi takker også alle grunneiere og andre som har gitt oss informasjon om nye eller gamle lokaliteter.

Tingvoll 30.11.2021

Miljøfaglig Utredning AS

John Bjarne Jordal

INNHold

1	INNLEDING	8
1.1	BAKGRUNN	8
1.2	FORMÅL	11
2	METODE OG MATERIALE	12
2.1	FORARBEID.....	12
2.2	FELTARBEID	12
2.3	ETTERARBEID OG RAPPORTERING	12
3	RESULTATER.....	13
3.1	LOKALITETSOVERSIKT	13
3.2	FUNNOVERSIKT	16
3.3	FJORD (STORDAL).....	19
3.3.1	Tidligere data	19
3.3.2	Data fra 2021	19
3.3.3	Fjord (Stordal): Nørdredalen, Raudeberget.....	19
3.4	GJEMNES	20
3.4.1	Tidligere data	20
3.4.2	Data fra 2021	20
3.4.3	Storlandet: Vestgård.....	20
3.5	HUSTADVIKA	21
3.5.1	Tidligere data	21
3.5.2	Data fra 2021	21
3.5.3	Eide: Dyrhaug.....	21
3.5.4	Fræna: Moen: Elvebakken	22
3.5.5	Fræna: Moen: ved Sylteelva	23
3.5.6	Fræna: Syltesetra	24
3.5.7	Fræna: Syltesetra ved Gjerdehaugen	25
3.5.8	Fræna: nedafor Syltesetra	26
3.5.9	Fræna: Vestad.....	27
3.6	MOLDE.....	28
3.6.1	Tidligere data	28
3.6.2	Data fra 2021	28
3.6.3	Midsund: Digergubben og Trollhesten	28
3.6.4	Midsund: Lille og Store Klauset	29
3.7	RAUMA	29
3.7.1	Tidligere data	29
3.7.2	Data fra 2021	29
3.7.3	Måndalen: Venås	30
3.7.4	Rødven: Dalsbø.....	30
3.8	SYKKYLVEN	31
3.8.1	Tidligere data	31
3.8.2	Data fra 2021	31
3.8.3	Tandstad	31
3.8.4	Sykkylven: Åsen	32

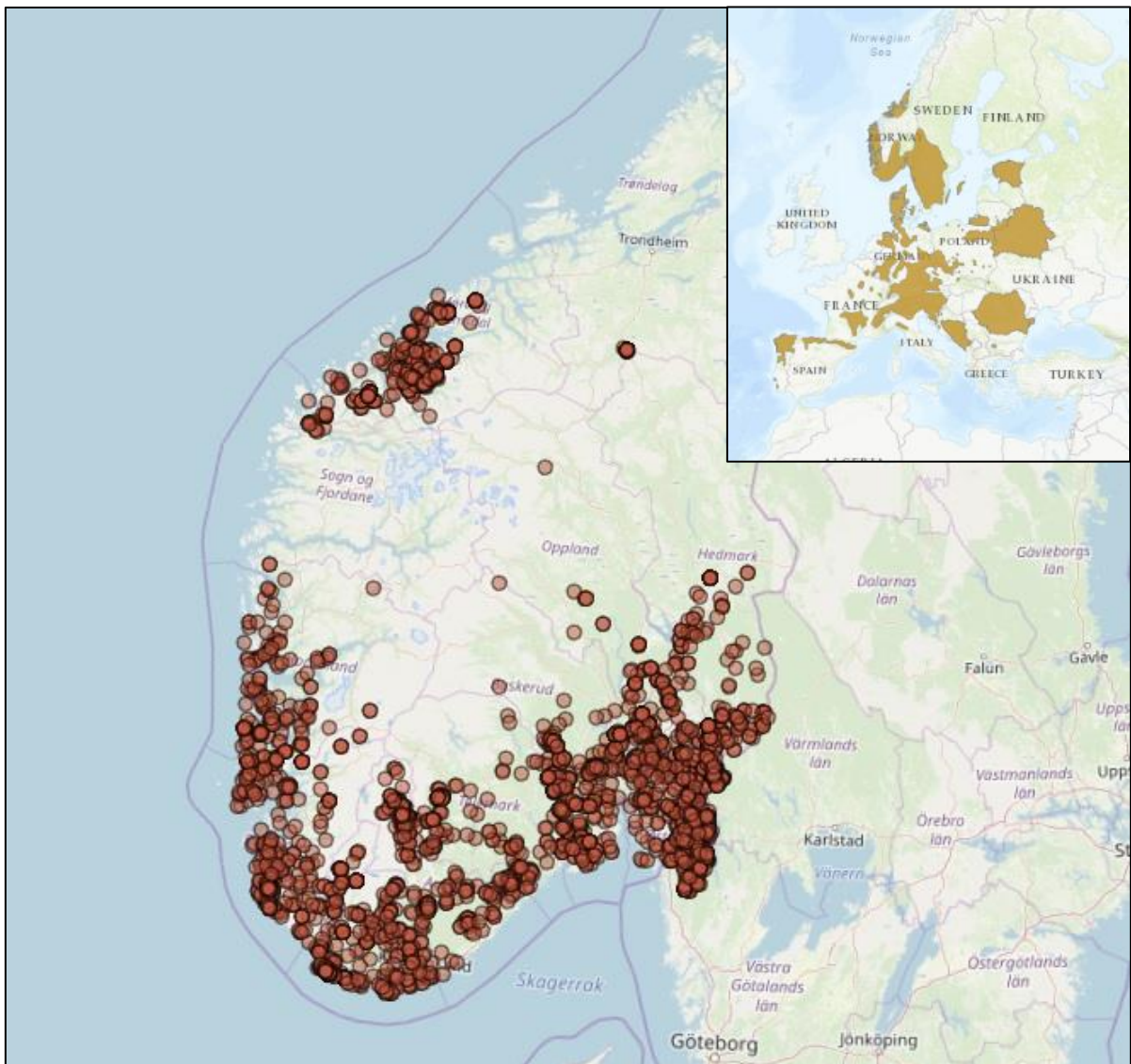
3.9	VESTNES	33
3.9.1	Tidligere data	33
3.9.2	Data fra 2021	33
3.9.3	Sakselia	33
3.9.4	Skorgedalen: Ellingsetra-Fremstedalen	34
3.9.5	Skorgedalen: Kjelbotn	35
3.9.6	Tomrefjordfjellet: Jostølen	36
3.9.7	Tomrefjorden: Bakken	37
3.9.8	Tomrefjorden: Klingrå	38
3.10	ÅLESUND (SKODJE)	39
3.10.1	Tidligere data	39
3.10.2	Data fra 2021	39
3.10.3	Skodje: Opskar	39
3.10.4	Skodje: Opskar vest	40
3.10.5	Skodje: Nes	41
3.10.6	Skodje: Engesetdalen, ved Øyesetra	42
3.10.7	Skodje: Engeset	43
3.11	ÅLESUND (HARAM)	44
3.11.1	Tidligere data	44
3.11.2	Data fra 2021	44
3.11.3	Vatne: Hovset ovenfor veien	44
3.11.4	Vatne: Kroksætra, Jogarden	45
3.11.5	Vatne: Kroksætra, Severingarden	46
3.11.6	Vatne: nedenfor Hatleholen	47
3.12	ÅLESUND (ØRSKOG)	48
3.12.1	Tidligere data	48
3.12.2	Data fra 2021	48
3.12.3	Sjøholt: Bårdsgjerde: Kriken	48
3.13	ÅLESUND (GAMLE ÅLESUND)	49
3.13.1	Tidligere data	49
3.13.2	Data fra 2021	49
3.13.3	Emblem: Ytstebøen	49
3.14	BESTANDESTRINGER	50
3.14.1	Antall lokaliteter	50
3.14.2	Bestandsstørrelse pr. lokalitet	51
3.14.3	Påvirkningsfaktorer, oppsummering	52
4	BILDER	53
5	KILDER	75

1 INNLEDING

1.1 Bakgrunn

Dette kapitlet er lite endret fra de to tilsvarende rapportene fra 2019 og 2020, men tas med for oversiktens skyld. Solblom fikk ny rødlistestatus 24.11.2021.

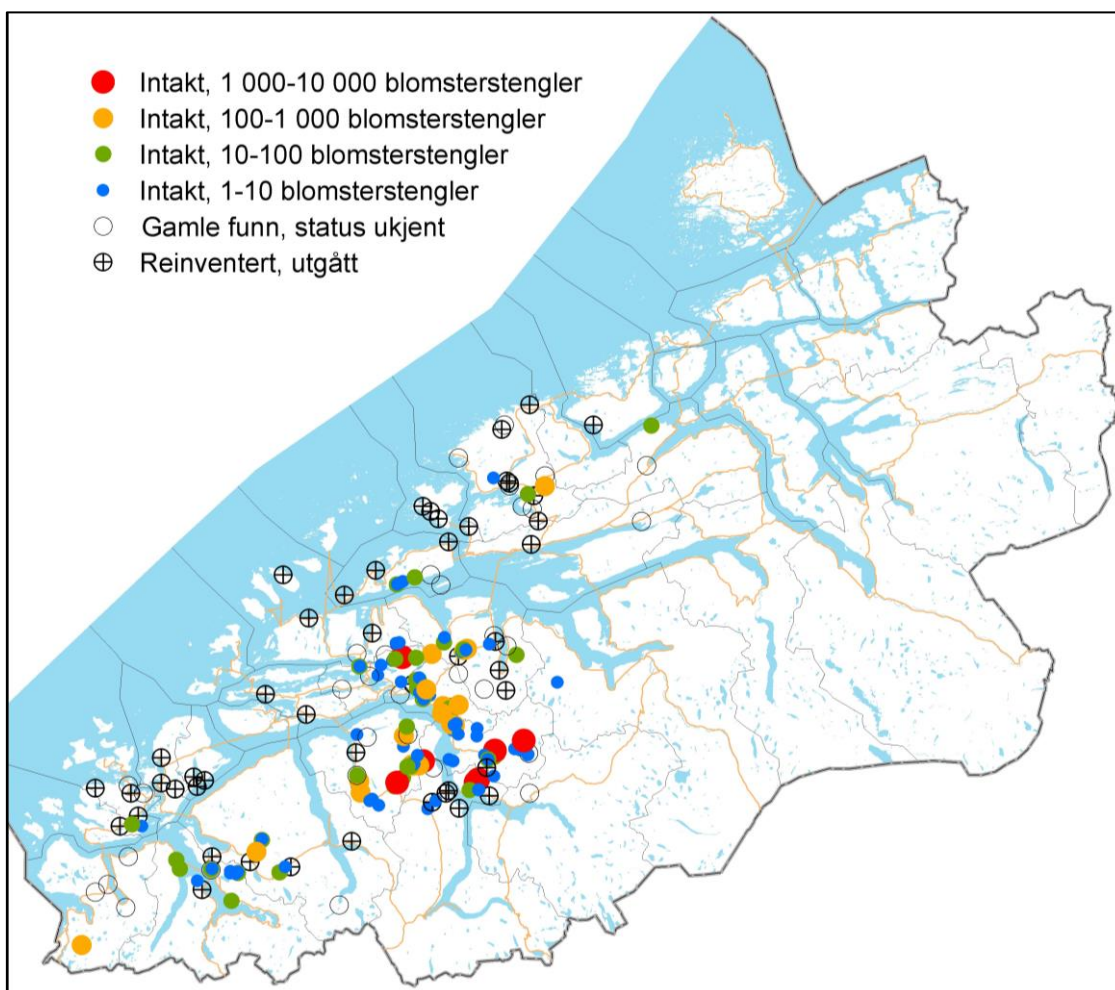
Solblom er en planteart som i stor grad er knyttet til tradisjonelt kulturlandskap og som er i tilbakegang i Norge. Arten var VU – sårbar på den norske rødlista 2015, noe som er justert opp til EN – sterkt truet i 2021 (Artsdatabanken 2021a). For beskrivelser og omtale av solblom vises det til Artsdatabanken (2021b), Bjureke (1997) og Jordal m.fl. (2006), se også et sammendrag nedenfor. Figur 1 viser funn av solblom i Norge gjennom alle tider, ifølge Artskart (Artsdatabanken & GBIF 2021). Som vist av Jordal m. fl. (2006, dennes figur 3) er utbredelsen betydelig mer fragmentert de senere årene. For eksempel er flertallet av forekomstene i Hordaland og Rogaland i dag forsvunnet.

Figur 1. Utbredelse av solblom (VU, *Arnica montana*) i Norge etter Artskart (Artsdatabanken & GBIF Norge 2021). Kartet inneholder funn gjennom alle tider. Innfelt: utbredelse i Europa, etter Falniowski m. fl. (2011).

En tilsvarende utvikling har også skjedd i Møre og Romsdal, ved at en rekke gamle lokaliteter i dag er forsvunnet, jf. figur 2. Intakte lokaliteter er her pr. 2005.

Figur 2. Tidligere forekomster og utbredelse pr. 2005 av solblom *Arnica montana* i Møre og Romsdal, etter Jordal m.fl. (2006, deres figur 1). Tegnforklaring: se ovenfor.

Tilbakegang og status for solblom pr. ca. 2005 er oppsummert i figur 2, som er hentet fra Jordal m.fl. (2006). En rekke gamle lokaliteter ble reinventert 1995-2005 uten at arten ble gjenfunnet på lokaliteter kjent fra tidligere. På intakte lokaliteter ble arten opptalt, og resultatet vist med fargekoder på figur 2. I hovedsak kan man si at en rekke lokaliteter, særlig langs kysten, er forsvunnet fra Sande i sør til Fræna i nord. Dette har skjedd parallelt med at «fiskerbonden» og andre småbønder sitt landskap gradvis forsvant. Derimot hadde arten levedyktige og dels store populasjoner på midtre og indre deler av Sunnmøre, og særlig viktige bestander fantes i kommunene Sykkylven, Stranda, Stordal, Ørskog og Skodje (Jordal m.fl. 2006). Dette kan oppfattes som kjerneområdet for solblom på Nord-Vestlandet. For øvrig fantes fortsatt viktige lokaliteter i bl.a. Ørsta, Volda, Vestnes og Fræna. Solblom er en korgplante som vokser i kloner med et omfattende felles underjordisk rot-system. Det er kjent at kloner kan overleve i mange tiår med gjengroing, men at den til slutt likevel forsvinner om gjengroinga fortsetter (Bjureke 1997). Det er trolig en stor utdøelseskjeld i

populasjonene i Møre og Romsdal. Dette betyr at bestandene står i et landskap i endring, der de er dømt til å dø ut innen noen tiår om utviklinga fortsetter (jf. Jordal & Wangen 2019, 2020).

Figur 3. Utbredelse av solblom (*Arnica montana*) i Møre og Romsdal før undersøkelsene i 2019. Blå firkanter stammer fra Artskart (nedlastet 2019), der alle funn som ikke kan reinventeres (posisjonsnøyaktighet stort sett knyttet til kilometer-rute eller dårligere) er fjernet. De blå firkantene representerer dermed lokaliteter som kan reinventeres. Hvite ringe med svart prikk stammer fra egen database over rødlistearter i Møre og Romsdal, der funn av solblom er publisert av Jordal m.fl. (2006). Mange av disse er eldre, unøyaktige funn hvor man tidligere har forsøkt å gjenfinne dem uten hell, men det er også noen fra siste 25 år som ikke er publisert i Artskart.

I 2019-2020 gjorde rapportforfatterne undersøkelser av de fleste reinventerbare lokaliteter innenfor kommunene Volda, Ørsta, Vanylven, Herøy, Sykkylven, Stranda, Fjord og Ålesund (Jordal & Wangen 2019, 2020). I 2021 ble lokaliteter i følgende kommuner undersøkt: Fjord (Stordal), Gjernes, Hustadvika (Fræna og Eide), Molde (Midsund), Rauma, Sykkylven, Vestnes, Ålesund (Haram, Skodje, Ørskog og gamle Ålesund). Hovedvekta i 2021 var lagt på lokaliteter i Romsdal fogderi, men lokaliteter på Sunnmøre som man ikke rakk å undersøke i 2019-2020 ble undersøkt i 2021. Dette gjelder særlig gamle Skodje og Haram kommuner. Alle tidligere lokaliteter i Aukra og gamle Molde ble forsøkt gjenfunnet av Jordal m.fl. (2006) uten resultat, og er ikke undersøkt på nytt i 2021.

På figur 3 vises en oppdatert status for solblom i Møre og Romsdal før undersøkelsene startet i 2019. Brukte kilder til figuren er Artskart (Artsdatabanken & GBIF 2021), der alle funn som ikke kan reinventeres (posisjonsnøyaktighet stort sett knyttet til kilometerrute eller dårligere) er fjernet. De

blå firkantene representerer dermed lokaliteter som kan reinventeres. Hvite ringer med svart prikk stammer fra egen database over rødlistearter i Møre og Romsdal, der solblomfunn er publisert av Jordal m.fl. (2006).

Solblom er i Møre og Romsdal knyttet til semi-naturlige enger (naturbeitemark, slåttemark), myrkanter (ofte intermediære til rike som tidligere har vært beitet, dvs. semi-naturlig myr), tidligere beitet, hagemarkspreget skog (etter NiN blir dette ofte semi-naturlig eng med tresjikt), og ellers veikanter samt lågurtpregete rasmarksenger i fjellet. Tilbakegangen skyldes hovedsakelig tap av slåtte- og beiteenger i kulturlandskapet, men også trolig opphør av utmarksbeite i myrkanter, åpen, hagemarkspreget skog mm. Det er antatt at viktige påvirkningsfaktorer er gjengroing, utbygging, jordarbeiding, gjødsling mm. En fersk publisasjon antyder også klimaendringer som en årsak til tilbakegang i et forskningsprosjekt i Møre og Romsdal (Vikane m.fl. 2021, jf. Vikane 2006).

Begrunnelse for artens status i den nye rødlista er slik (Artsdatabanken 2021a, lansert 24.11.2021):

«Solblom *Arnica montana* er en flerårig, mattedannende urt med korte, krypende jordstengler. Arten har frøreproduksjon, og fruktene har fnokk og er tilpasset vindspredning, men spredningen er neppe særlig effektiv over lengre avstander. Generasjonstiden er satt til 20 år, dvs. en vurderingsperiode på 60 år. Arten er knyttet til slåtteeng, naturbeitemark og hagemarkskog og har gått sterkt tilbake som følge av opphør av beite og utslått. Solblom har hatt en stor utbredelse på Østlandet, Sørlandet og Vestlandet og er kjent fra én isolert forekomst i ST Rennebu (sett her så sent som i 2010). Tilbakegangen er sterkest i kyststrøk, hvor arten er forsvunnet fra de fleste kystkommunene helt nord til Møre og Romsdal. Bortfallet i Sogn og Fjordane er langt tilbake (se Artskart), men tilbakegangen i Hordaland og delvis i Rogaland og Møre og Romsdal er av nyere dato. På gjenværende lokaliteter i Hordaland (nå bare kjent fra Sveio, Bømlo og Stord) har det vært mindre blomstring de senere årene. Forekomst av bare rosetter og ingen blomsterskudd er en indikasjon på redusert livskraft og en desimering av populasjonen. Det har vært en dramatisk bestandsnedgang i Møre og Romsdal, spesielt de siste 20 årene (Jordal og Wangen 2019), og det har vært en bestandsnedgang som er trolig større enn 75% de siste dryge 50 år basert på bortfall av lokaliteter. Reduksjonen i forekomstarealet er trolig mindre enn nedgangen i bestanden hos denne arten. I innlandet har solblom holdt seg noe bedre, og her er det også registrert en lang rekke tidligere ukjente (men trolig gamle) forekomster de siste 15 til 20 årene. Dette skyldes hovedsakelig spesiell oppmerksomhet omkring og undersøkelse av arten og dens habitater (tradisjonelt drevet kulturmark, nå i forfall).

Se også Bratli et al. (2014).

Larsen et al. (2021) påpeker imidlertid en sterk tilbakegang også i Vestoppland og Valdres, med anslagsvis 20% nedgang i forekomster de siste 30 år, men sannsynligvis en langt større nedgang i antall reproduktive individer. Vi regner med at bestandsnedgangen samlet i landet de siste 60 årene ligger på mellom 65-% og 85 % (beregnet 79%), og det er trolig at denne tilbakegangen fortsetter. Solblom har en europeisk utbredelse.

Solblom vurderes som sterkt truet (EN) ut fra A-kriteriet, på grunn av en svært stor nedgang i populasjonsstørrelsen de siste 60 årene (anslått til 65-85%, beregnet 79%).

Arten er også vurdert som sårbar (VU) ut fra B-kriteriet, på grunn av et nå noe begrenset forekomstareal i kombinasjon med reduksjon i forekomstareal, habitatkvalitet, antall delpopulasjoner og sikkert også antall individer som når reproduktivt stadium. Typisk for arten er at den kan eksistere i tiår i sine habitater mens de er i gjengroingsstadier, uten å blomstre og sette frukt, for til slutt å forsvinne. Det er ingen grunn til å tro at nedgangen vil minske de neste 60 årene. Dette er en oppgradering fra sårbar (VU) i forrige rødlistevurdering, i hovedsak som resultat av ny kunnskap men også på grunn av økt lengde på vurderingsperioden.»

1.2 Formål

Formålet med prosjektet har vært å få bedre kunnskap om status for arten gjennom overvåking av kjente lokaliteter i kommunene i Romsdal fogderi, men også lokaliteter man ikke rakk i 2019-2020 på Sunnmøre. Det er også et delmål å finne nye lokaliteter der dette kan gjøres uten stor ekstra innsats.

2 METODE OG MATERIALE

2.1 Forarbeid

Kilde til eksisterende informasjon om solblom er bl.a. Artsdatabanken & GBIF (2021), samt egen funndatabase over rødlistearter i Møre og Romsdal, utarbeidet for Statsforvalteren i Møre og Romsdal, hvor enkelte innmeldte observasjoner fortsatt ikke er tilgjengelig i Artskart. Den viktigste kilden til data om solblom-populasjonenes status og utvikling i Møre og Romsdal er Jordal m.fl. (2006), Jordal & Wangen (2019, 2020). Forberedelser til feltarbeidet ble utført i juni 2021. Det ble da utarbeidet kart til feltbruk med data som vist i figur 3 supplert med funn fra 2019-2020. Kartdata er overført til appen Explorer til bruk på iPad av Helge Fjeldstad, Miljøfaglig Utredning.

2.2 Feltarbeid

Feltarbeidet er gjennomført hovedsakelig i perioden 30. juni-10. juli 2021, innenfor det som pleier å være blomstringstida for solblom, men med noe supplerings fram til 20. september 2021. Det er brukt iPad med kartprogram som viser eldre forekomster. Om den blomstrer kan den oppdages på ganske lang avstand, siden blomstene har en spesiell guloransje farge. Før og etter denne perioden er oppdagelsessjansen mindre. Feltarbeidet ble konsentrert til kjente lokaliteter i kommunene Fjord (Stordal), Gjemnes, Hustadvika (Eide og Fræna), Molde (Midsund), Rauma, Sykkylven, Vestnes, og nye Ålesund kommune, Møre og Romsdal. I tillegg er det brukt kontakt med lokalkjente for å prøve å finne nye lokaliteter. Også andre interessante arter er notert.

2.3 Etterarbeid og rapportering

Alle funn av solblom er sammenstilt i tabellform og på ulike kart, de publiseres i denne rapporten og er allerede søkbare i Artskart. Også enkelte observasjoner av andre karplanter er registrert og er tilgjengeliggjort på samme måte. Prosjektet omfatter ikke beskrivelser eller oppdateringer av naturtypelokaliteter i Naturbase. Det er også samlet inn opplysninger og bilder fra andre personer: Ingerid Angell-Petersen, Trondheim (en ny lokalitet på fjellet ved Midsund), Torunn Festø (en ny lokalitet på fjellet ved Midsund, og en ny lokalitet i Vatne i gamle Haram kommune dvs. nye Ålesund), og Frode Græsdal (opplysninger om utgåtte lokaliteter ved Græsdal i gamle Skodje kommune, som dels var ukjent fra før). Alle gamle og nye funn er importert i GIS-programvare (QGIS), og det er laget kart som viser forekomstene. Det er laget detaljkart av enkeltlokaliteter der solblom er gjenfunnet, men også de fleste antatt utgåtte lokaliteter er vist på kart med gamle funn og gangruter i 2021. Detaljerte befaringsruter arkiveres som gpx-filer hos rapportforfatteren. I tillegg er det tatt en del bilder hvor et utvalg er inkludert i rapporten. Alle disse arkiveres også hos rapportforfatteren.

3 RESULTATER

3.1 Lokaltetsoversikt

Feltarbeidet ble hovedsakelig gjennomført 30. juni-10. juli 2021, men med noe supplering senere. Tabell 1 nedenfor viser oversikt over undersøkte lokaliteter, med informasjon om lokaliteten har eller har hatt bestander av solblom. Gule linjer representerer lokaliteter der solblom ikke ble gjenfunnet.

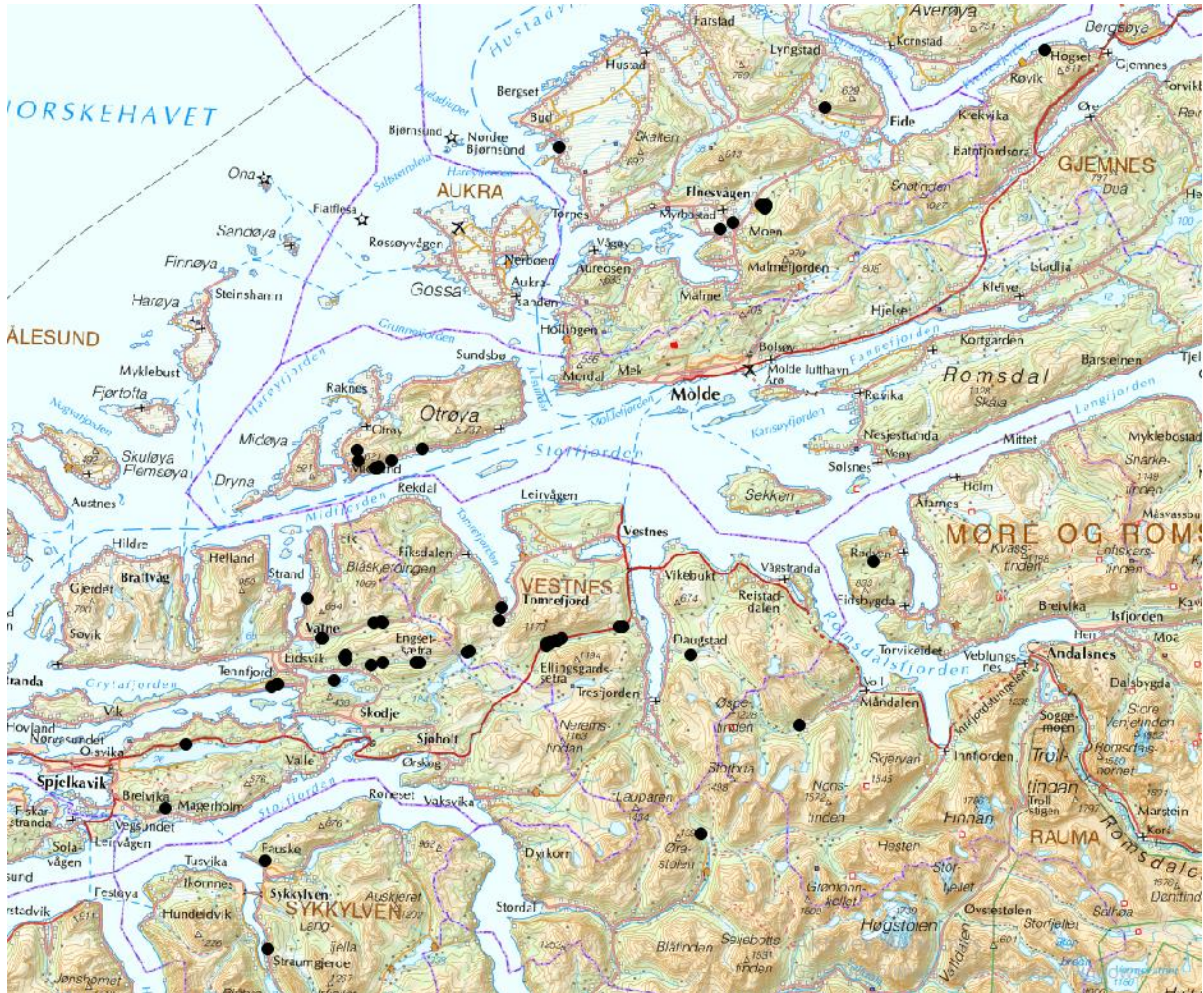
Tabell 1. Oversikt over lokaliteter undersøkt for solblom i 2021, sortert etter kommune og lokalitetsnavn, inkludert data fra tidligere (rader uten gjenfunn er merket med gulffarge). Bare én posisjon er oppgitt for hver lokalitet, som kan ha en større utstrekning og inneholde flere atskilte delforekomster. N=antall i 2021, st=blomstrende stengler, ros=rosetter, *lokaliteter som ikke var kjent fra før (noen ganger har det framkommet nye opplysninger om eldre lokaliteter hvor solblom nå er borte).

Dato	Kommune	Lokalitet	Habitater	UTMØ	UTMN	Nst	Nros
05.07.2021	Fjord	Stordal, Norddalen, Raudeberget	myrkant, gjengroende	407663	6923792	0	0
06.07.2021	Gjemnes	Storlandet: Vestgård	slåttemark	433359	6982366	24	35
06.07.2021	Hustadvika	Eide: Dyrhaug	hagemark i gjengroing	416905	6977994	9	26
06.07.2021	Hustadvika	Fræna: Elvebakken	slåttemark	410024	6969398	11	25
06.07.2021	Hustadvika	Fræna: Moen ved Sylteelva	gjengroende beitemark	409104	6968911	6	7
06.07.2021	Hustadvika	Fræna: Syltesetra	naturbeitemark (inngjerdet)	412444	6970753	61	48
06.07.2021	Hustadvika	Fræna: Syltesetra V	naturbeitemark i gjengroing	412381	6970463	22	63
07.07.2021	Hustadvika	Fræna: Syltesetra, nedafor	hagemark i gjengroing	412124	6970739	5	8
06.07.2021	Hustadvika	Fræna: Syltesetra, ved hytte 1	hyttehage	412459	6970724	40	36
06.07.2021	Hustadvika	Fræna: Syltesetra, ved hytte 2	hyttehage	412487	6970722	64	30
06.07.2021	Hustadvika	Fræna: Vestad	naturbeitemark ved tangvoll i gjengroing	397040	6975043	14	34
08.07.2021	Molde	*Midsund, Digergubben	fjellhei	381971	6952400	1	
25.07.2020	Molde	*Midsund, Trollhesten	fjellhei	382024	6951657	1	1
07.07.2021	Molde	Midsund: Lille Klauset midtre	eng, slått med beitepusser, noe skygge	383445	6951135	0	0
07.07.2021	Molde	Midsund: Lille Klauset V	naturbeitemark, intakt, noe skygge	383315	6951135	0	0
07.07.2021	Molde	Midsund: Lille Klauset Ø	eng, trolig noe gjødslet, noe skygge fra platanlønn	383520	6951190	0	0
07.07.2021	Molde	Midsund: Store Klauset	veikant	384503	6951666	0	0
07.07.2021	Molde	Midsund: Sør-Heggdal	plen	386835	6952514	0	0
10.07.2021	Rauma	Måndalen: Venås	naturbeitemark i gjengroing	414985	6931868	14	25
10.07.2021	Rauma	Rødven: Dalsbø	naturbeitemark i sterk gjengroing	420517	6944140	0	0
30.06.2021	Sykkylven	Tandstad	slåttemark	375222	6915151	7	50
30.06.2021	Sykkylven	Åsen	gjengroende seminaturlig eng, skogkledd	375025	6921800	0	0
07.07.2021	Vestnes	Sakselia	naturbeitemark	406828	6937201	14	179
07.07.2021	Vestnes	Skorgedalen, Fremstedalen	gjengroende naturbeitemark	396100	6937805	0	0
07.07.2021	Vestnes	Skorgedalen, N for Shaking Brains MC	gjengroende naturbeitemark	396185	6938045	0	0

Dato	Kommune	Lokalitet	Habitater	UTMØ	UTMN	Nst	Nros
07.07.2021	Vestnes	Skorgedalen, V for Shaking Brains MC	gjengroende naturbeitemark	396100	6938000	0	0
07.07.2021	Vestnes	Skorgedalen: Bakksetra NØ	granplantefelt	396400	6938100	0	0
07.07.2021	Vestnes	Skorgedalen: Bakksetra NØ	veikant	396303	6938008	12	30
07.07.2021	Vestnes	Skorgedalen: Bakksetra NØ	veikant	396395	6938046	105	107
07.07.2021	Vestnes	Skorgedalen: Ellingsetra S	veikant	396954	6938209	8	14
07.07.2021	Vestnes	Skorgedalen: Ellingsetra S	rikmyr	396754	6938225	0	0
07.07.2021	Vestnes	Skorgedalen: Ellingsetra S	lågurtskog (helt forbusket beite)	397180	6938390	0	0
07.07.2021	Vestnes	Skorgedalen: Kjelbotn	naturbeitemark	401514	6939260	17	30
07.07.2021	Vestnes	Skorgedalen: Kjelbotn Ø	engkant, gjengroende inntil ore-skog	401778	6939293	0	0
06.07.2021	Vestnes	Tomrefjellet: Jostølen	gjengroende setervoll	390350	6937450	0	0
06.07.2021	Vestnes	Tomrefjellet: Jostølen	gjengroende setervoll	390202	6937370	312	298
06.07.2021	Vestnes	Tomrefjorden: Bakken	slåttemark, gjengroende	392720	6940650	0	0
06.07.2021	Vestnes	Tomrefjorden: Klingrå	slåttemark	392573	6939715	34	24
05.07.2021	Ålesund	*Haram: Vatne, nedenfor Hatleholen	plen ved hytte	379362	6938411	1	3
05.07.2021	Ålesund	*Haram: Vatne, nedenfor Hatleholen	gjengrodd slåttemark	379310	6938375	0	0
06.07.2021	Ålesund	Haram: Vatne: Hofset, ovenfor veien	gammel beitemark i gjengroing, under kraftlinje	378200	6941380	0	0
06.07.2021	Ålesund	Haram: Vatne: Kroksæter	gammel beitemark i gjengroing	383140	6939512	1	0
06.07.2021	Ålesund	Haram: Vatne: Kroksæter, Severingarden 1	gammel beitemark i gjengroing	383796	6939638	7	10
06.07.2021	Ålesund	Haram: Vatne: Kroksæter, Severingarden 2	gammel beitemark i gjengroing	383734	6939636	5	6
06.07.2021	Ålesund	*Haram: Vatne: Kroksæter, Øya	gammel beitemark, beita i fjor	383884	6939496	1	1
05.07.2021	Ålesund	Skodje: Engesetdalen vest for Storsætra	seminaturlig eng i skog, beitet av storfe	383000	6936400	0	0
05.07.2021	Ålesund	Skodje: Engesetdalen, ved bolighus	blåbærvegetasjon i hage ("boreal hei")	383850	6936620	2	5
05.07.2021	Ålesund	Skodje: Engesetdalen, Øyaseterlia V	seminaturlig eng i skog	386300	6936600	0	0
05.07.2021	Ålesund	Skodje: Engesetdalen, Øyaseterlia Ø	seminaturlig eng i skog	386590	6936625	0	0
05.07.2021	Ålesund	*Skodje: Grasdalen	veikant	381130	6936800	0	0
05.07.2021	Ålesund	*Skodje: Grasdalen	slåttemark	381030	6936960	0	0
05.07.2021	Ålesund	*Skodje: Grasdalen	kant av skogsvei	381045	6937150	0	0
05.07.2021	Ålesund	Skodje: Nes	gammel beitemark i gjengroing	380218	6935231	1	2
05.07.2021	Ålesund	Skodje: Opskar	slåttemark/hage	375906	6934990	49	70
05.07.2021	Ålesund	Skodje: Opskar V	gjengroende seminaturlig eng	375570	6934780	0	0
05.07.2021	Ålesund	Skodje: Opskar Ø	gjengroende seminaturlig eng, skogkledd	376030	6934930	0	0
20.09.2021	Ålesund	*Ørskog, Bårdsgjerde, Kriken	slåttemark	369187	6930508	2	1
05.07.2021	Ålesund	Ålesund: Emblem: Ytstebøen	slåttemark, nyslått	367580	6925696	0	0

Det er undersøkt totalt 58 lokaliteter, av disse én lokalitet i Fjord (Stordal), én i Gjemnes, ni i Hustadvika, sju i Molde (Midsund), to i Rauma, to i Sykkylven, 16 i Vestnes, og 20 i nye Ålesund

kommune. Ni lokaliteter er å betrakte som nye, men på fire av disse er solblom borte i dag, dvs. dette er lokaliteter der det som er nytt er innsamlede opplysninger om tidligere solblom-forekomster (man har ikke visst om dem før nå). Av de 58 undersøkte lokalitetene ble solblom gjenfunnet på 30 og ikke gjenfunnet på 28. I tillegg var det innenfor enkelte lokaliteter et stort tap av punktforekomster og antall blomsterstengler, dvs. bestandene er mindre. Lokalitetene i tabell 1 ovenfor er også vist på kart i figur 4 nedenfor. Summering av antall viser at det i 2021 ble opptalt 860 blomsterstengler og ca. 1170 rosetter.

Figur 4. Lokaliteter der det er lett etter solblom i 2021 (markert med svarte prikker), i kommunene Fjord (Stordal), Gjemnes, Hustadvika (Fræna og Eide), Molde (Midsund), Rauma, Sykkylven, Vestnes, og nye Ålesund (Ørskog, Skodje, Haram og gamle Ålesund).

3.2 Funnoversikt

Tabell 2 nedenfor viser detaljert oversikt over alle punktobservasjoner (delforekomster) av solblom, med antall blomsterstengler og rosetter opptalt i hvert punkt.

Tabell 2. Funn av solblom observert under feltarbeidet, med detaljerte funndata og antall opptalte blomsterstengler/rosetter. UTMØ=østkoordinat, UTMN=nordkoordinat (UTM sone 32, WGS84), N st=antall blomsterstengler med blomster, N ros=antall rosetter. JBJ=John Bjarne Jordal. Posisjonsnøyaktighet er ca. 3-7 m for alle funn. Funnene er gjort tilgjengelige som observasjoner i Artskart. Det er tatt med fire funn meldt til undertegnede som er gjort av andre, tre i Midsund (Ingerid Angell Petersen, Torunn Festø) og ett i Ålesund: Vatne (Torunn Festø).

Dato	Kommune	Lokalitet	Habitat	UTMØ	UTMN	Finner	N st	N ros	Kommentar
06.07.2021	Gjemnes	Storlandet: Vestgård	slåttemark	433357	6982363	JBJ	3	15	
06.07.2021	Gjemnes	Storlandet: Vestgård	slåttemark	433359	6982366	JBJ	20	20	
06.07.2021	Gjemnes	Storlandet: Vestgård	slåttemark	433371	6982390	JBJ	1		ny delforekomst
06.07.2021	Hustadvika	Eide: Dyrhaug	hagemark (gjengroing)	416893	6978015	JBJ	3	6	
06.07.2021	Hustadvika	Eide: Dyrhaug	hagemark (gjengroing)	416905	6977994	JBJ	5	20	
06.07.2021	Hustadvika	Eide: Dyrhaug	hagemark (gjengroing)	416912	6977989	JBJ	1		
06.07.2021	Hustadvika	Fræna: Elvebakken	slåttemark	410021	6969399	JBJ, Geir Moen	9	20	
06.07.2021	Hustadvika	Fræna: Elvebakken	slåttemark	410024	6969398	JBJ, Geir Moen	2	5	
06.07.2021	Hustadvika	Fræna: Moen ved Sylteelva	gjengroende beitemark	409104	6968911	JBJ, Geir Moen	6	7	
06.07.2021	Hustadvika	Fræna: Syltesetra Ø	naturbeitemark (inngjerdet)	412441	6970716	JBJ	11	10	
06.07.2021	Hustadvika	Fræna: Syltesetra Ø	naturbeitemark (inngjerdet)	412444	6970753	JBJ	43	25	
06.07.2021	Hustadvika	Fræna: Syltesetra Ø	naturbeitemark (inngjerdet)	412447	6970780	JBJ	6	8	
06.07.2021	Hustadvika	Fræna: Syltesetra Ø	naturbeitemark (inngjerdet)	412447	6970771	JBJ	1	5	
06.07.2021	Hustadvika	Fræna: Syltesetra V	naturbeitemark (gjengroing)	412380	6970465	JBJ	4	12	
06.07.2021	Hustadvika	Fræna: Syltesetra V	naturbeitemark (gjengroing)	412381	6970463	JBJ	5	12	
06.07.2021	Hustadvika	Fræna: Syltesetra V	naturbeitemark (gjengroing)	412384	6970465	JBJ	4	26	
06.07.2021	Hustadvika	Fræna: Syltesetra V	naturbeitemark (gjengroing)	412390	6970463	JBJ	9	13	
07.07.2021	Hustadvika	Fræna: Syltesetra, nedafør	hagemark i gjengroing	412124	6970739	JBJ	5	8	eneste gjenværende av mange delforek.
06.07.2021	Hustadvika	Fræna: Syltesetra, ved hytte	hyttehage	412452	6970723	JBJ	3	1	
06.07.2021	Hustadvika	Fræna: Syltesetra, ved hytte	hyttehage	412454	6970722	JBJ	29	20	
06.07.2021	Hustadvika	Fræna: Syltesetra, ved hytte	hyttehage	412459	6970724	JBJ	8	15	
06.07.2021	Hustadvika	Fræna: Syltesetra, ved hytte	hyttehage	412487	6970722	JBJ	64	30	

Dato	Kommune	Lokalitet	Habitat	UTMØ	UTMN	Finner	N st	N ros	Kommentar
06.07.2021	Hustadvika	Fræna: Vestad	naturbeitemark ved tangvoll (gjengroing)	397018	6975043	BJJ	7	12	
06.07.2021	Hustadvika	Fræna: Vestad	naturbeitemark ved tangvoll (gjengroing)	397029	6975038	BJJ	1	2	
06.07.2021	Hustadvika	Fræna: Vestad	naturbeitemark ved tangvoll (gjengroing)	397040	6975043	BJJ	6	20	
08.07.2021	Molde	Midsund, Digergubben	fjellhei	381971	6952400	Torunn Festø	1		Ny lokalitet
25.07.2020	Molde	Midsund, Trollhesten	fjellhei	382024	6951657	Ingerid Angell Petersen	1	1	Ny lokalitet (2020)
25.07.2020	Molde	Midsund, Trollhesten	fjellhei	382195	6951677	Ingerid Angell Petersen		4	
10.07.2021	Rauma	Måndalen: Venås	naturbeitemark i gjengroing	414985	6931868	BJJ	14	25	
30.06.2021	Sykkylven	Tandstad	slåttemark	375218	6915159	BJJ	2		
30.06.2021	Sykkylven	Tandstad	slåttemark	375222	6915151	BJJ	2		
30.06.2021	Sykkylven	Tandstad	slåttemark	375247	6915154	BJJ	3	50	
07.07.2021	Vestnes	Sakselia	naturbeitemark	406819	6937204	BJJ		7	
07.07.2021	Vestnes	Sakselia	naturbeitemark	406823	6937217	BJJ		1	
07.07.2021	Vestnes	Sakselia	naturbeitemark	406828	6937196	BJJ		6	
07.07.2021	Vestnes	Sakselia	naturbeitemark	406828	6937201	BJJ	1	40	
07.07.2021	Vestnes	Sakselia	naturbeitemark	406828	6937270	BJJ	1	15	
07.07.2021	Vestnes	Sakselia	naturbeitemark	406830	6937276	BJJ	1	15	
07.07.2021	Vestnes	Sakselia	naturbeitemark	406832	6937278	BJJ	1	15	
07.07.2021	Vestnes	Sakselia	naturbeitemark	406838	6937280	BJJ	6	35	
07.07.2021	Vestnes	Sakselia	naturbeitemark	406840	6937283	BJJ	1	10	
07.07.2021	Vestnes	Sakselia	naturbeitemark	406900	6937252	BJJ	1	15	
07.07.2021	Vestnes	Sakselia	naturbeitemark	406926	6937262	BJJ	2	20	
07.07.2021	Vestnes	Skorgedalen: Bakksetra N	veikant	396303	6938008	BJJ	12	30	
07.07.2021	Vestnes	Skorgedalen: Bakksetra N	veikant	396369	6938044	BJJ	2	5	
07.07.2021	Vestnes	Skorgedalen: Bakksetra N	veikant	396389	6938051	BJJ	2	2	
07.07.2021	Vestnes	Skorgedalen: Bakksetra N	veikant	396391	6938047	BJJ	5	7	
07.07.2021	Vestnes	Skorgedalen: Bakksetra N	veikant	396395	6938046	BJJ	53	30	
07.07.2021	Vestnes	Skorgedalen: Bakksetra N	veikant	396399	6938052	BJJ	26	38	
07.07.2021	Vestnes	Skorgedalen: Bakksetra N	veikant	396404	6938050	BJJ	2	6	
07.07.2021	Vestnes	Skorgedalen: Bakksetra N	skogsveikant ved nedramla høyløe	396405	6938059	BJJ	1	4	
07.07.2021	Vestnes	Skorgedalen: Bakksetra N	veikant	396413	6938056	BJJ	11	15	
07.07.2021	Vestnes	Skorgedalen: Bakksetra N	veikant	396417	6938054	BJJ	3		

Dato	Kommune	Lokalitet	Habitat	UTMØ	UTMN	Finner	N st	N ros	Kommentar
07.07.2021	Vestnes	Skorgedalen: Ellingsetra S	veikant	396900	6938199	JBJ	1	1	
07.07.2021	Vestnes	Skorgedalen: Ellingsetra S	veikant	396909	6938197	JBJ	1	2	
07.07.2021	Vestnes	Skorgedalen: Ellingsetra S	veikant	396954	6938209	JBJ	6	11	
07.07.2021	Vestnes	Skorgedalen: Kjelbotn	naturbeitemark	401488	6939252	JBJ	5	20	
07.07.2021	Vestnes	Skorgedalen: Kjelbotn	naturbeitemark	401514	6939260	JBJ	12	10	
06.07.2021	Vestnes	Tomrefjellet: Jostølen	hyttehage	390198	6937373	JBJ	7	10	
06.07.2021	Vestnes	Tomrefjellet: Jostølen	gjengroende setervoll	390202	6937370	JBJ	10	40	
06.07.2021	Vestnes	Tomrefjellet: Jostølen	hyttehage	390202	6937370	JBJ	1	4	
06.07.2021	Vestnes	Tomrefjellet: Jostølen	hyttehage	390202	6937373	JBJ	72	100	
06.07.2021	Vestnes	Tomrefjellet: Jostølen	hyttehage	390204	6937376	JBJ	126	44	
06.07.2021	Vestnes	Tomrefjellet: Jostølen	gjengroende beitemark	390206	6937399	JBJ	96	100	
06.07.2021	Vestnes	Tomrefjorden: Klingrå	slåttemark	392561	6939745	JBJ	1	2	
06.07.2021	Vestnes	Tomrefjorden: Klingrå	slåttemark	392566	6939717	JBJ	6	10	
06.07.2021	Vestnes	Tomrefjorden: Klingrå	slåttemark	392566	6939726	JBJ	9	2	
06.07.2021	Vestnes	Tomrefjorden: Klingrå	slåttemark	392569	6939750	JBJ	2		
06.07.2021	Vestnes	Tomrefjorden: Klingrå	slåttemark	392570	6939732	JBJ	8	3	
06.07.2021	Vestnes	Tomrefjorden: Klingrå	slåttemark	392573	6939715	JBJ	8	7	
05.07.2021	Ålesund	Haram: Vatne, øst for Vatnevatnet	plen ved hytte	379362	6938411	Torunn Festø	1	3	Ny lokalitet
06.07.2021	Ålesund	Haram: Vatne: Krok-sæter	gammel beitemark i gjengroing	383140	6939512	JBJ	1		
06.07.2021	Ålesund	Haram: Vatne: Krok-sæter, Severingarden	gammel beitemark i gjengroing	383729	6939635	JBJ	2	1	
06.07.2021	Ålesund	Haram: Vatne: Krok-sæter, Severingarden	gammel beitemark i gjengroing	383734	6939636	JBJ	3	4	
06.07.2021	Ålesund	Haram: Vatne: Krok-sæter, Severingarden	gammel beitemark i gjengroing	383789	6939633	JBJ	2	4	
06.07.2021	Ålesund	Haram: Vatne: Krok-sæter, Severingarden	gammel beitemark i gjengroing	383794	6939643	JBJ	4	4	
06.07.2021	Ålesund	Haram: Vatne: Krok-sæter, Severingarden	gammel beitemark i gjengroing	383796	6939638	JBJ	1	2	
06.07.2021	Ålesund	Haram: Vatne: Krok-sæter, Øya	gammel beitemark, beita i fjor	383881	6939496	JBJ	1	3	Ny lokalitet
05.07.2021	Ålesund	Skodje: Engesetdalen, ved bolighus	blåbærvegetasjon i hage	383850	6936620	JBJ	2	5	Ny lokalitet
05.07.2021	Ålesund	Skodje: Nes	gammel beitemark i gjengroing	380218	6935231	JBJ		2	
05.07.2021	Ålesund	Skodje: Nes	gammel beitemark i gjengroing	380218	6935231	JBJ	1		
05.07.2021	Ålesund	Skodje: Opskar	slåttemark/hage	375906	6934990	JBJ	1		
05.07.2021	Ålesund	Skodje: Opskar	slåttemark/hage	375909	6934995	JBJ	17	20	
05.07.2021	Ålesund	Skodje: Opskar	slåttemark/hage	375912	6934999	JBJ	31	50	
20.09.2021	Ålesund	Ørskog, Bårdsgjerde, Kriken	slåttemark	389187	6930508	JBJ	2	1	Ny lokalitet, forevist av Asbjørn Bårdsgjerde

3.3 Fjord (Stordal)

3.3.1 Tidligere data

I Fjord kommune var det på forhånd (i Artskart pr. 19.06.2019, Jordal & Wangen 2020) kjent solblom fra en rekke lokaliteter (figur 3). Noen gamle og upresist stedfestede lokaliteter har ikke blitt reinventert. Det samme gjelder noen tidkrevende fjell-lokaliteter.

3.3.2 Data fra 2021

I Fjord kommune ble det i 2021 bare undersøkt én lokalitet som ikke ble tatt i 2020 (Raudeberget), som vist i figur 5. Solblom ble ikke gjenfunnet.

3.3.3 Fjord (Stordal): Nørdredalen, Raudeberget

Figur 5. Kart som viser ettersøk etter tidligere funn av solblom ved Raudeberget i Nørdredalen (Fjord kommune, tidligere Stordal). Gamle funn fra Artskart: blå firkanter. Svarte streker er befaringsruter i 2021, oransje streker er naturtypelokaliteter.

Kommentar: Lokaliteten er en intermediær myrkanth. Solblom er tidligere funnet 25.07.2006 av Stein Erik Busengdal, med fire blomsterstengler. Området ble saumfart uten gjenfunn i 2021. Myrkanthene forbuskes. Det er hogd litt bjørk i nærheten i forbindelse med en hjortepost.

3.4 Gjemnes

3.4.1 Tidligere data

I Gjemnes kommune var det på forhånd (i Artskart pr. 19.06.2021) kjent solblom fra bare én lokalitet (figur 3). En gammel og upresist stedfestet lokalitet har vært umulig å reinventere.

3.4.2 Data fra 2021

Den undersøkte lokaliteten i Gjemnes i 2021 er vist i tabell 1 og figur 6. Detaljerte funndata er vist i tabell 2.

3.4.3 Storlandet: Vestgård

Figur 6. Kart som viser funn av solblom på Vestgård, Storlandet (Gjemnes kommune). Gamle funn fra Artskart: blå firkanter, funn fra egen rødlistedatabase: hvite ringer med svart prikk, røde prikker er funn i 2021. Oransje streker er naturtype-lokaliteter.

Kommentar: Lokaliteten ble oppdaget 15.06.2002 (10-15 blomstrende, funnet av G.Gaarder, publisert av Jordal m.fl. 2006), og er den nordligst kjente intakte lokaliteten i verden pr. i dag (nordligere funn er kjent fra Farstad i gamle Fræna, men disse er utgått). Lokaliteten er en slåttemark som har skjøtselsplan (skjøtsel fra 2012). Noe ble slått i 2021, men øvre del var uslått ved besøket. Tidligere tellinger varierer fra fire til 42 blomstrestengler (2012-2018), mens det i 2021 var 24 blomstrestengler og 35 rosetter. Solblom ble i 2021 også oppdaget et nytt sted, i nordøstre hjørne av lokaliteten.

3.5 Hustadvika

3.5.1 Tidligere data

I Hustadvika kommune var det på forhånd (i Artskart pr. 19.06.2021) kjent solblom fra en rekke lokaliteter (figur 3). Noen gamle og upresist stedfestede lokaliteter ble ikke prioritert for reinventering.

3.5.2 Data fra 2021

Undersøkte lokaliteter i Hustadvika i 2021 er vist i tabell 1 og figur 4. Detaljerte funndata er vist i tabell 2. Dessuten er undersøkte lokaliteter vist i figur 7-13 nedenfor.

3.5.3 Eide: Dyrhaug

Figur 7. Kart som viser funn av solblom på Dyrhaug (tidligere Eide kommune, nå Hustadvika). Funn fra egen rødlistedata-base: hvite ringer med svart prikk, røde prikker er funn i 2021. Svarte streker er befaringsruter i 2021, oransje streker er naturtypelokaliteter.

Kommentar: Lokaliteten er kjent fra tidligere gjennom funn meddelt av Marit Dyrhaug, nær tuftene av en gammel husmannsplass (Jordal 2007, 2009). Dette er i dag en lysåpen kalkrik skog med bl.a. stortveblad, men den beites ikke. Tiltak i form av beiting eller slått vil være nødvendig om solblom skal overleve på lengre sikt. Det var 12 blomsterstengler i 2007 og 9 blomsterstengler + 26 rosetter i 2021.

3.5.4 Fræna: Moen: Elvebakken

Figur 8. Kart som viser funn av solblom på Elvebakken (tidligere Fræna kommune, nå Hustadvika). Gamle funn fra Artskart: blå firkanter, røde prikker er funn i 2021. Svarte streker er befaringsruter i 2021.

Kommentar: Dette er en mindre slåttemark som er slått de siste ca. 10 år og slås fortsatt (Geir Moen pers. medd.). Det ble funnet 11 blomsterstengler og 25 rosetter. Det er viktig at lokaliteten slås som slåttemark også framover.

3.5.5 Fræna: Moen: ved Sylteelva

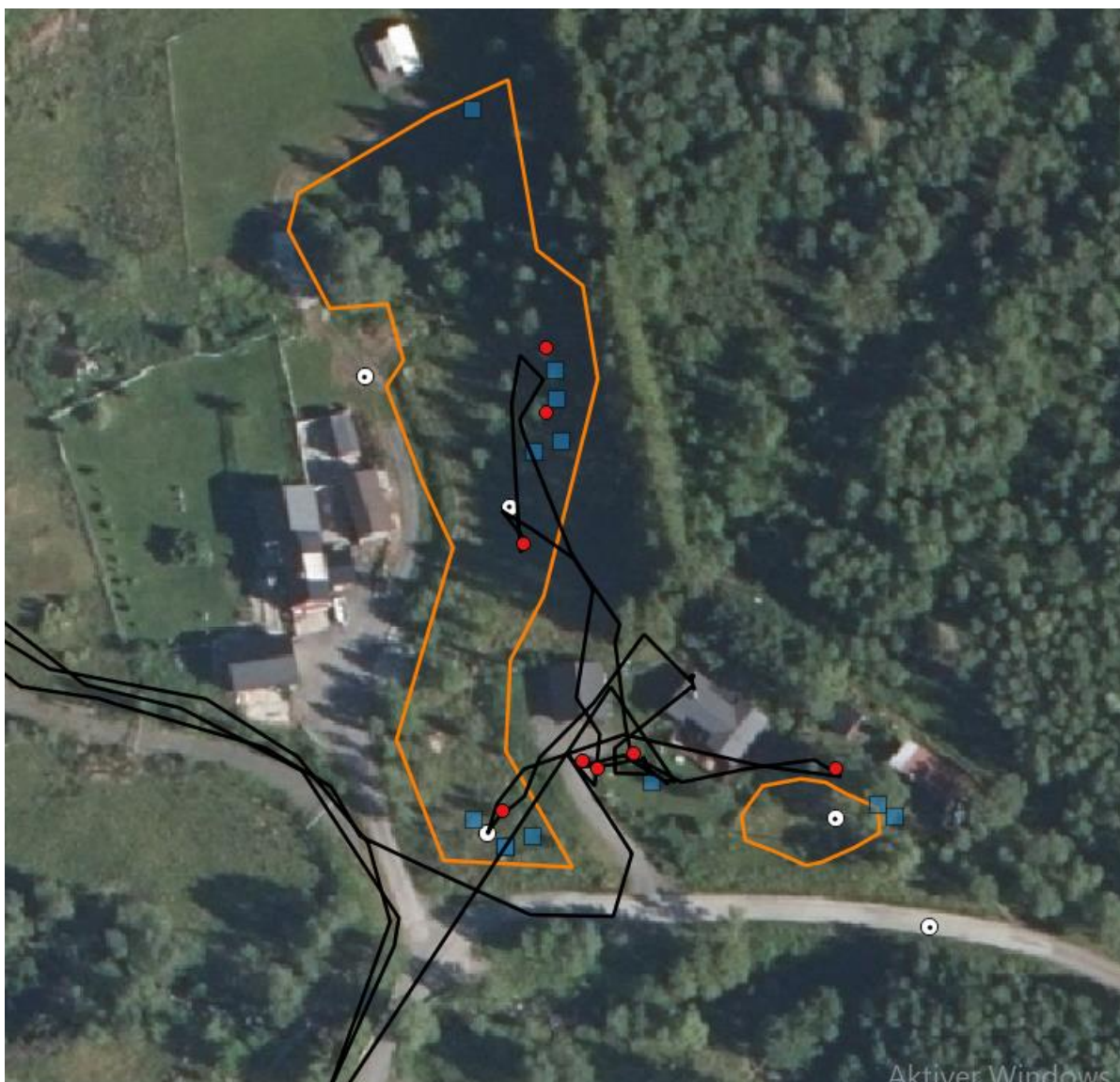

Figur 9. Kart som viser funn av solblom ved Sylteelva ved Moen (tidligere Fræna kommune, nå Hustadvika). Gamle funn fra Artskart: blå firkanter, funn fra egen rødlistedatabase: hvite ringer med svart prikk, røde prikker er funn i 2021. Svarte streker er befaringsruter i 2021, oransje streker er naturtypelokaliteter.

Kommentar: Lokaliteten ble oppdaget i 2003 (Jordal 2005a), og er også beskrevet i Naturbase, men solblom-funnene ligger utenfor avgrenset lokalitet. Den er nå i kraftig gjengroing. I 2021 ble det funnet 6 blomsterstengler og 7 rosetter. Det vil være nødvendig med tiltak om solblombestanden skal overleve (rydding og slått eller beiting).

3.5.6 Fræna: Syltesetra

Figur 10. Kart som viser funn av solblom på og rundt Syltesetra (tidligere Fræna kommune, nå Hustadvika). Gamle funn fra Artskart: blå firkanter, funn fra egen rødlistedatabase: hvite ringer med svart prikk, røde prikker er funn i 2021. Svarte streker er befaringsruter i 2021, oransje streker er naturtypelokaliteter.

Kommentar: Den største (vestre) lokaliteten (Hagan) på figuren er inngjerdet og tas vare på med styrt skjøtsel (skjøtselsplan Folden & Oldervik 2013). Det ble i 2021 funnet 61 blomsterstengler og 48 rosetter.

Syltesetra ved hytte 1

Kommentar: Lokaliteten er ved den nedre (vestre) hytta på figur 10, en tidligere semi-naturlig eng som er gått over til plen/hyttehage. Den tas var på av hytteeierne som lar den blomstre for siden å slå. Det ble i 2021 funnet 40 blomsterstengler og 36 rosetter.

Syltesetra ved hytte 2

Kommentar: Lokaliteten er ved den øvre (østre) hytta på figur 10, en tidligere semi-naturlig eng som er gått over til plen/hyttehage (noe upresis Naturbase-lokalitet). Den tas var på av hytteeierne som lar den blomstre for siden å slå. Det ble i 2021 funnet 64 blomsterstengler og 30 rosetter.

3.5.7 Fræna: Syltesetra ved Gjerdehaugen

Figur 11. Kart som viser funn av solblom på Syltesetra ved Gjerdehaugen (tidligere Fræna kommune, nå Hustadvika). Gamle funn fra Artskart: blå firkanter, funn fra egen rødlistedatabase: hvite ringe med svart prikk, røde prikker er funn i 2021. Svarte streker er befaringsruter i 2021, oransje streker er naturtypelokaliteter.

Kommentar: Dette er en større rikmyrlokalitet (jf. Naturbase) som tydeligvis ikke beites lenger. Den er derfor i forbusking og gjengroing. Det ble i 2002 talt opp rundt 215 blomsterstengler av solblom rundt i kantene av myra, men i 2012 ble det bare talt ca. 12-15 blomsterstengler, foruten masse rosetter (Jordal 2005a, 2012). På de fleste tidligere delforekomstene ble solblom ikke gjenfunnet i 2021. Bare i nedre (vestre) del mot bolighuset ble solblom funnet, med 22 blomsterstengler og 63 rosetter. Bestanden vil være avhengig av tiltak for å overleve.

3.5.8 Fræna: nedafor Syltesetra

Figur 12. Kart som viser funn av solblom nedenfor Syltesetra (tidligere Fræna kommune). Gamle funn fra egen rødlistetabase: hvite ringer med svart prikk, røde prikker er funn i 2021. Svarte streker er befaringsruter i 2021, oransje streker er naturtypelokaliteter.

Kommentar: Denne lokaliteten er en tidligere hagemark/beiteskog med glissen tresetting. Den ble slått til ca. 1950, og har deretter vært beitet, men var ikke lenger beitet i 2002. Den beites fortsatt ikke og har en frodig og høy undervegetasjon med bl.a. einstape og høystauder, samt diverse gras og urter. I 2002 ble det funnet 35 blomsterstengler av solblom på sju delforekomster (Jordal 2005a). I 2021 ble solblom bare gjenfunnet på én av sju delforekomster (fem blomsterstengler og åtte rosetter). Uten tiltak vil denne forekomsten trolig forsvinne ganske raskt.

3.5.9 Fræna: Vestad

Figur 13. Kart som viser funn av solblom ved Vestad (tidligere Fræna kommune). Røde prikker er funn i 2021. Svarte streker er befaringsruter i 2021.

Kommentar: Denne lokaliteten ble oppdaget under naturtypekartlegging 13. juni 2019 av Heidi Solstad (Artskart). Dette er en semi-naturlig strandeng som ikke beites lenger, og dermed har en for høy vegetasjon til at solblom skal trives på lengre sikt. I 2021 ble det funnet 14 blomsterstengler og 34 rosetter. Eier Liv Vestad er positiv til tilrettelagt skjøtsel for å ta vare på solblom.

3.6 Molde

3.6.1 Tidligere data

I Molde kommune var det på forhånd (i Artskart pr. 19.06.2021) kjent solblom fra en del lokaliteter (figur 3). Noen gamle og upresist stedfestede lokaliteter ble ikke prioritert for reinventering. I senere tid er det bare gamle Midsund kommune som har gjenværende solblombestander.

3.6.2 Data fra 2021

Undersøkte lokaliteter i Molde i 2021 er vist i tabell 1 og figur 4. Detaljerte funndata er vist i tabell 2. Dessuten er undersøkte lokaliteter vist i figur 14-15 nedenfor.

3.6.3 Midsund: Digergubben og Trollhesten

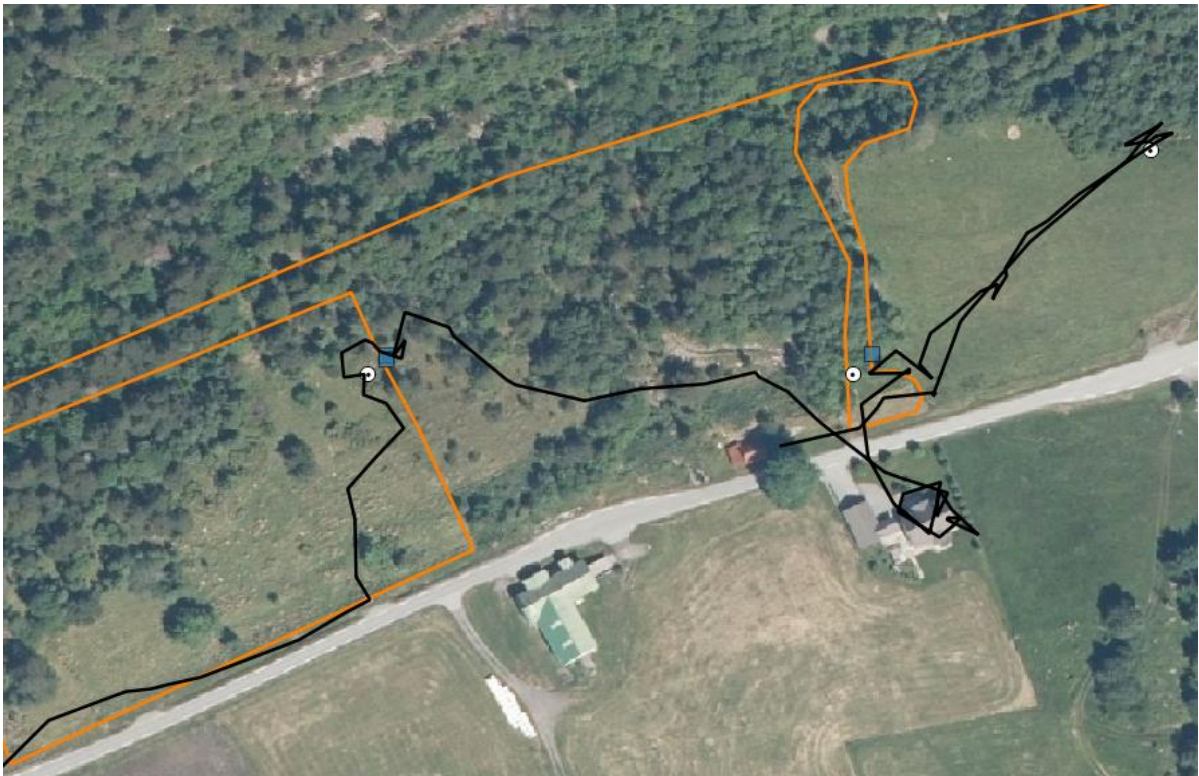

Figur 14. Kart som viser funn av solblom på fjellet øst for Midsund sentrum, langs stiene til Digergubben og Trollhesten (tidligere Midsund kommune, nå Molde). Røde prikker er funn i 2020-2021. Oransje streker er naturtypelokaliteter.

Kommentar: Dette er nyoppdagete forekomster av solblom i lyngdominert, lavvokst fjellhei. Forekomstene ved stien til Trollhesten (de to prikkene i sør) ble oppdaget 25.07.2020 av Ingerid Angell-Petersen, Trondheim (pers. medd. og Artskart). Forekomsten ved stien til Digergubben (prikken i nord) ble oppdaget 08.07.2021 av Torunn Festø, Molde (pers. medd.). Dette er et avvikende habitat for solblom her i fylket. Bestandene er små, men kan tenkes å overleve i lengre tid pga. lav vegetasjon. Det kan være grunn til å lete etter flere forekomster i dette området.

3.6.4 Midsund: Lille og Store Klauset

Figur 15. Kart som viser funn av solblom på Lille Klauset (tidligere Midsund kommune). Gamle funn fra Artskart: blå firkanter, funn fra egen rødlistenedatabase: hvite ringer med svart prikk, røde prikker er funn i 2021 (dvs. ingen). Svarte streker er befaringsruter i 2021, oransje streker er naturtypelokaliteter.

Kommentar: Ved Lille Klauset ble tre tidligere delforekomster reinventert uten gjenfunn i 2021. Den vestligste forekomsten beites av sau, og er relativt intakt semi-naturlig mark, men voksestedet har skygge fra trær. I 2003 ble det talt 66 blomsterstengler av solblom (Jordal 2005b). Den midterste kan være utgått pga. traktorslitasje, tidlig beitepussing og jordpakking (tidligere få blomsterstengler), mens påvirkningsfaktor for den østligste kan være gjødsling og skygge fra platanlønn. På Store Klauset (ikke på figuren) ble heller ikke solblom gjenfunnet på tidligere veikant, det var 7 blomsterstengler av solblom her i 2003 (nå tidlig kantslått, graset ligger igjen)(Jordal 2005b).

3.7 Rauma

3.7.1 Tidligere data

I Rauma kommune var det på forhånd (i Artskart pr. 19.06.2021) kjent solblom fra en bare to lokaliteter i nyere tid (figur 3).

3.7.2 Data fra 2021

Undersøkte lokaliteter i Rauma i 2021 er vist i tabell 1 og figur 4. Detaljerte funndata er vist i tabell 2. Dessuten er undersøkte lokaliteter vist i figur 16-17 nedenfor.

3.7.3 Måndalen: Venås

Figur 16. Kart som viser funn av solblom ved Venås (Rauma kommune). Gamle funn fra Artskart: blå firkanter, funn fra egen rødlistedatabase: hvite ringer med svart prikk (upresis), røde prikker er funn i 2021. Svarte streker er befaringsruter i 2021, oransje streker er naturtypelokaliteter.

Kommentar: Lokaliteten er en naturbeitemark som ikke har vært beitet på mange år og er i gjengroing med høyt gras. Forekomsten ble oppdaget i 1951 av Johannes Lid. I 2006 var det 8 og i 2016 15 blomsterstengler. I 2021 ble det funnet 14 blomsterstengler og 25 rosetter, alle på ett sted. Kristian Marstein Brøste deltok på befaringa og kan være interessert i tiltak som f.eks. slått for å ta vare på bestanden.

3.7.4 Rødven: Dalsbø

Figur 17. Kart som viser funn av solblom ved Dalsbø i Rødven (Rauma kommune). Gamle funn fra Artskart: blå firkanter, funn fra egen rødlistedatabase: hvite ringer med svart prikk, røde prikker er funn i 2021 (dvs. ingen). Svarte streker er befaringsruter i 2021.

Kommentar: Denne lokaliteten er en tidligere semi-naturlig eng som er i kraftig forbusking og gjengroing. I 2007 ble det funnet ca. 15 blomsterstengler, mens det i 2015 var bare ca. 25 rosetter (Artskart). Solblom ble i 2021 ikke gjenfunnet på noen av de tidligere delforekomstene.

3.8 Sykkylven

3.8.1 Tidligere data

I Sykkylven kommune var det på forhånd (i Artskart pr. 19.06.2021) kjent solblom fra en rekke lokaliteter (figur 3). Noen gamle og upresist stedfestede lokaliteter ble ikke prioritert for reinventering. I 2021 ble bare to lokaliteter oppsøkt, som ikke ble undersøkt 2019-2020 (jf. Jordal & Wangen 2019, 2020).

3.8.2 Data fra 2021

Undersøkte lokaliteter i Stordal i 2021 er vist i tabell 1 og figur 4. Detaljerte funndata er vist i tabell 2. Dessuten er undersøkte lokaliteter vist i figur 18-19 nedenfor.

3.8.3 Tandstad

Figur 18. Kart som viser funn av solblom på Tandstad (Sykkylven kommune). Røde prikker er funn i 2021.

Kommentar: Lokaliteten er en semi-naturlig eng like inntil et lite grustak. Informasjon om lokaliteten ble mottatt av Hilde Tandstad i 2019 (ikke opptalt). I 2021 ble det funnet 7 blomsterstengler og 50 rosetter fordelt på tre delforekomster. For framtidig overlevelse er det ønskelig med tiltak, f.eks. slått.

3.8.4 Sykkylven: Åsen

Figur 19. Kart som viser ettersøk etter tidligere funn av solblom ved Åsen i Sykkylven. Gamle funn fra Artskart: blå firkanter.

Kommentar: Dette er et område ved et nedlagt og forlatt småbruk. Her er funn av solblom rapportert i Artskart fra 2010 (usikker posisjonsnøyaktighet). I dag er angitt område kraftig gjengrodd med skog og busker, og har for lite lys til at solblom kan overleve. Det er imidlertid noen enger som er åpne fortsatt (litt vest for angitt funn), men solblom ble ikke funnet i disse.

3.9 Vestnes

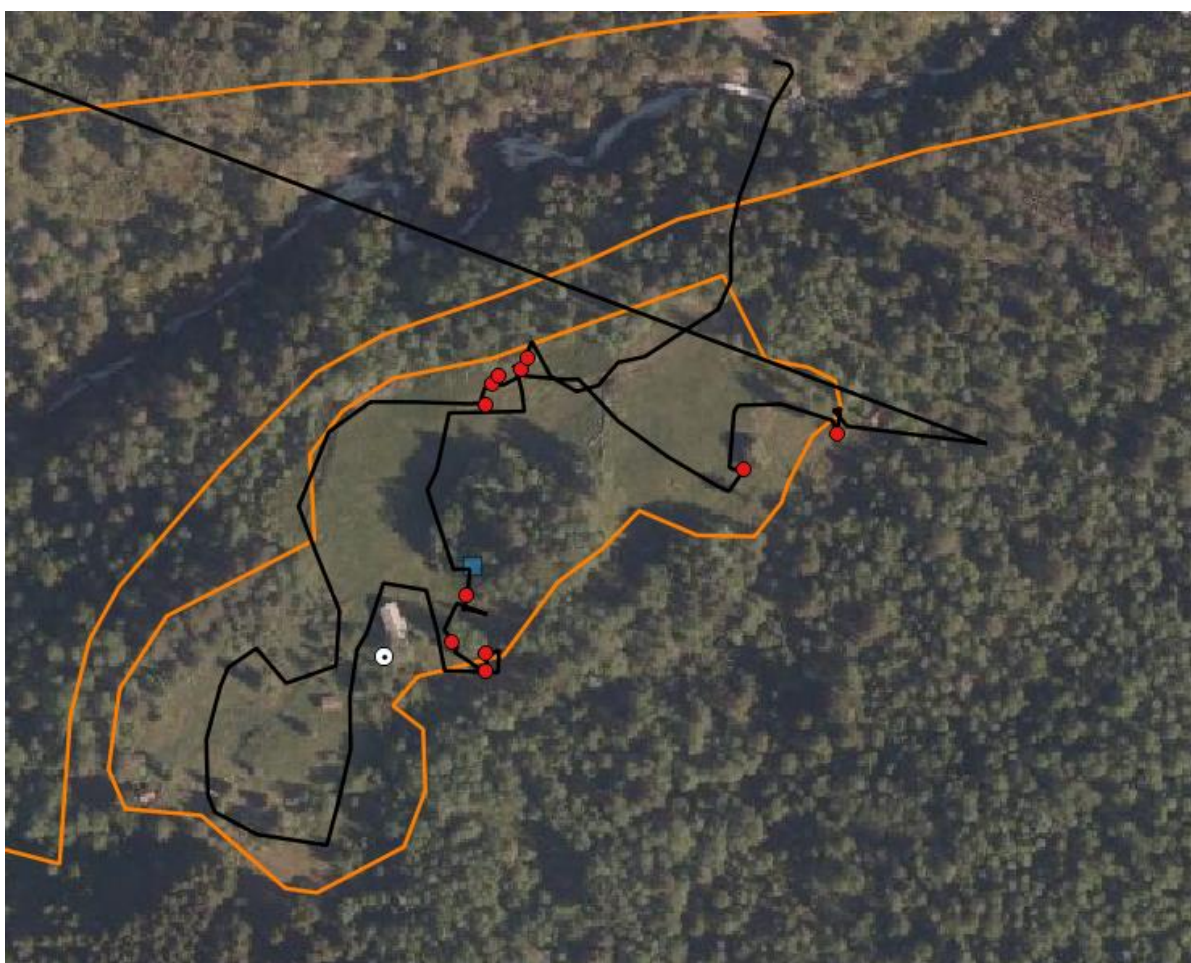
3.9.1 Tidligere data

I Vestnes var det på forhånd (i Artskart pr. 19.06.2021) kjent en rekke lokaliteter (figur 3). De fleste funn er gjort i Skorgedalen, men det også funnsteder i Tomrefjord, samt Sakselia. Noen gamle og upresist stedfestede lokaliteter ble ikke prioritert for reinventering.

3.9.2 Data fra 2021

Undersøkte lokaliteter i Vestnes i 2021 er vist i tabell 1 og figur 4. Detaljerte funndata er vist i tabell 2. Dessuten er undersøkte lokaliteter vist i figur 20-26 nedenfor.

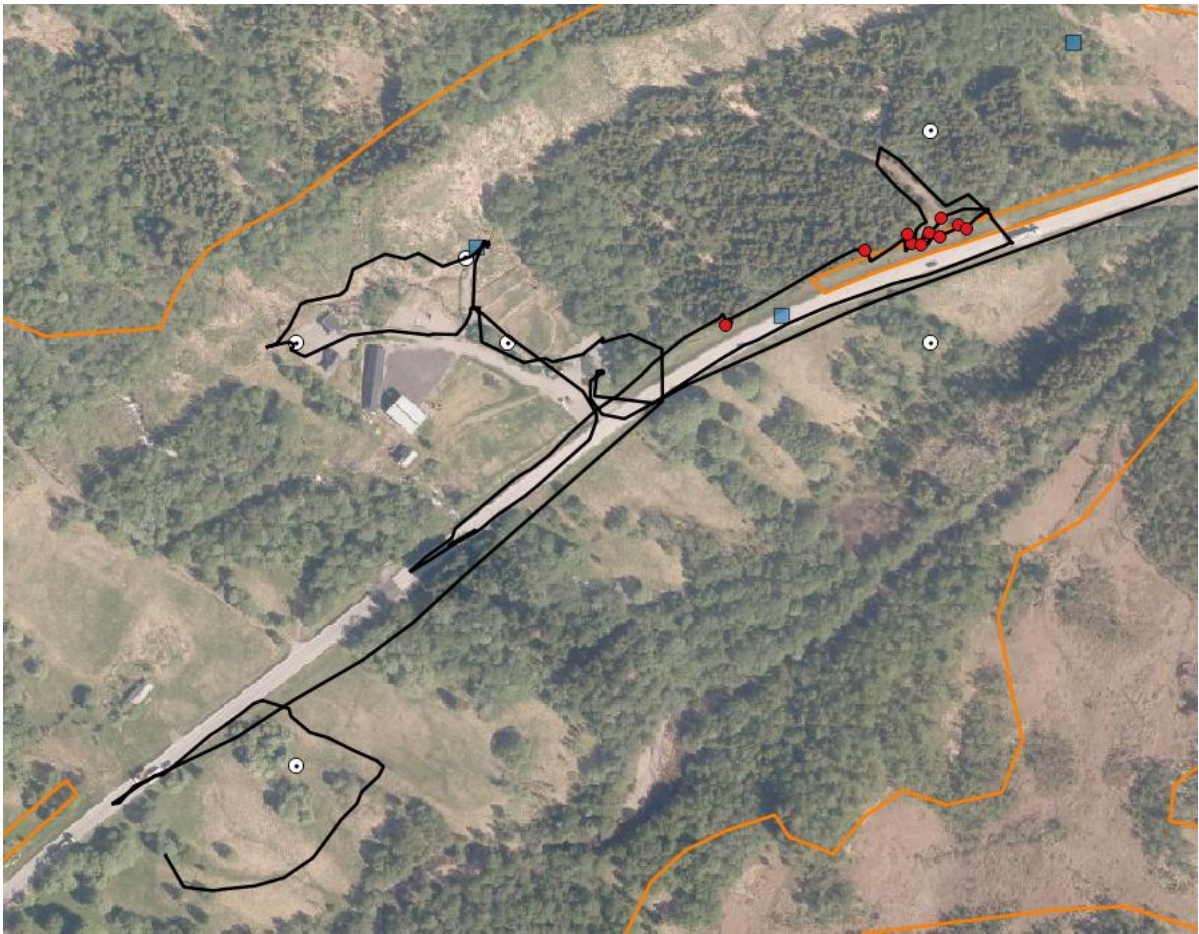
3.9.3 Sakselia

Figur 20. Kart som viser funn av solblom i Sakselia (Vestnes kommune). Gamle funn fra Artskart: blå firkanter, funn fra egen rødlistedatabase: hvite ringer med svart prikk, røde prikker er funn i 2021. Svarte streker er befaringsruter i 2021, oransje streker er naturtyperlokaliteter.

Kommentar: Sakselia er en gammel setervoll som har skjøtselsplan for slåttemark (Holtan 2013). I 2002 ble det funnet 25-30 blomsterstengler (egen opptelling). Det er usikkert om det ble slått i 2021, men lokaliteten er i hevd med beiting. I 2021 ble det funnet 14 blomsterstengler og 179 rosetter fordelt på 11 delforekomster. Dette er dermed en lokalitet som fortsatt holdes ved like. Det er sterkt ønskelig at dette fortsetter.

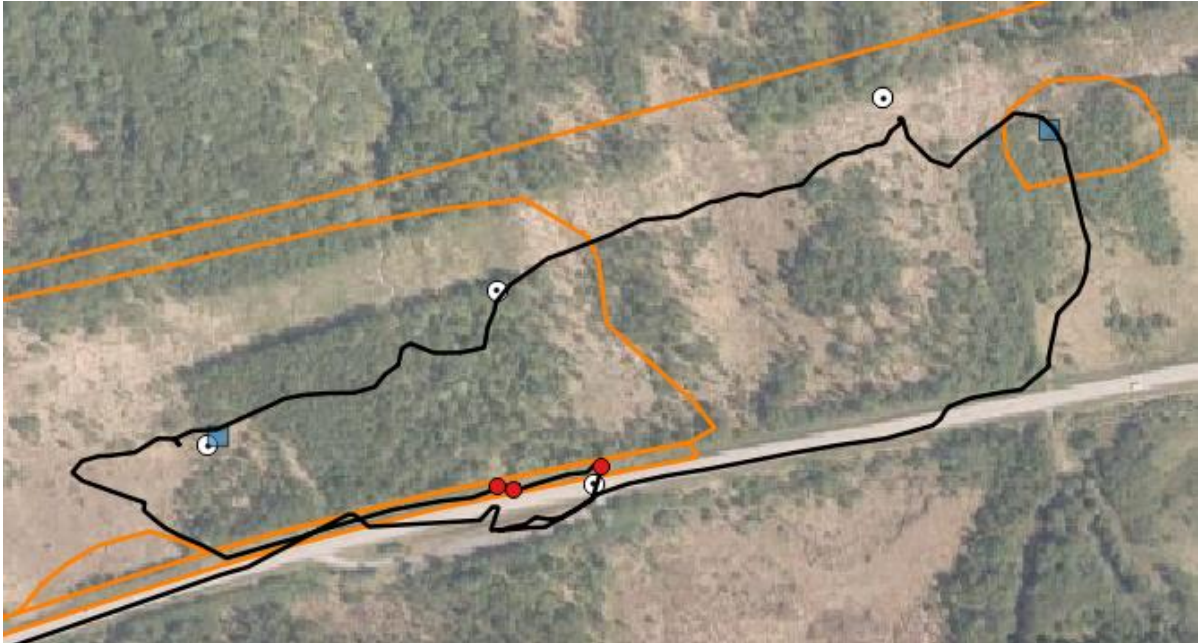
3.9.4 Skorgedalen: Ellingsetra-Fremstedalen

Figur 21. Kart som viser funn av solblom i øvre del av Skorgedalen (Vestnes kommune). Gamle funn fra Artskart: blå firkanter, funn fra egen rødlistedatabase: hvite ringer med svart prikk, røde prikker er funn i 2021. Svarte streker er befæringsruter i 2021, oransje streker er naturtypelokaliteter.

Kommentar: I øvre deler av Skorgedalen var det tidligere gode bestander av solblom over et større område, med ca. 800 blomstrende solblomstengler i hele dalen i 2001 (Jordal 2003). I 2021 ble bare noen veikantbestander funnet intakte, østover fra klubbhuset til Shakin Brains MC (litt til venstre for midten av flyfoto), mens alle andre forekomster antas å være utgått. De fleste lokalitetene er utgått pga. gjengroing. Veikantene slås to ganger, noe som hemmer solblombestandene, litt avhengig av tidspunkt for første slått. En bedre løsning hadde vært én sein veikantslått i Skorgedalen.

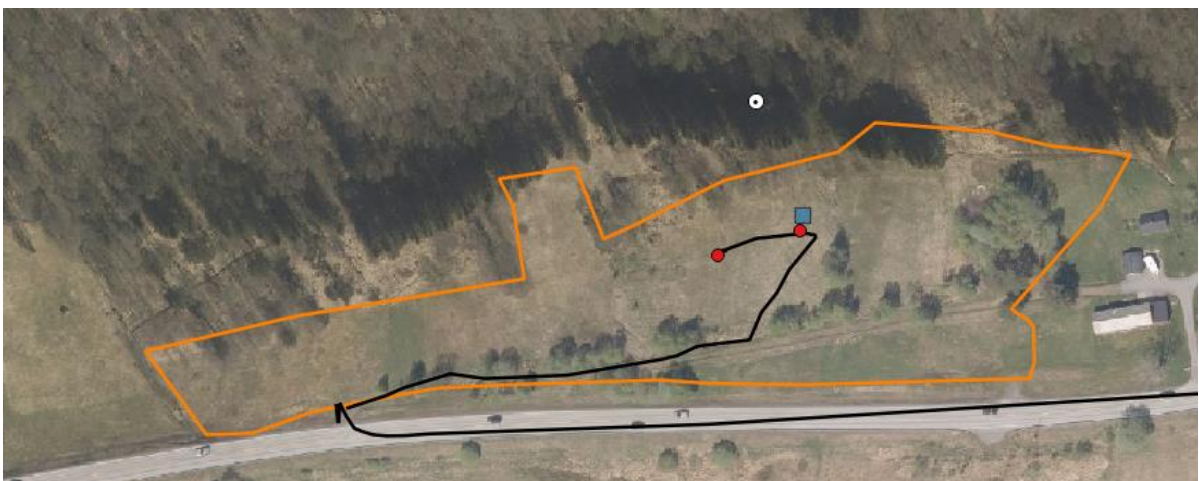

Figur 22. Kart som viser funn av solblom vest for Ellingsgarden i Skorgedalen (Vestnes kommune). Gamle funn fra Artskart: blå firkanter, funn fra egen rødlistetabase: hvite ringer med svart prikk, røde prikker er funn i 2021. Svarte streker er befæringsruter i 2021, oransje streker er naturtypelokaliteter.

Kommentar: I Skorgedalen var det tidligere gode bestander av solblom over et større område, med ca. 800 blomstrende solblomstengler i hele dalen i 2001 (Jordal 2003). I 2021 ble bare noen veikantbestander funnet intakte, vestover fra Ellinggarden, mens alle andre forekomster antas å være utgått. For veikantene anbefales én sein veikantslått. Særlig er det grunn til å påpeke naturtypelokaliteten øverst til høyre på flyfoto (ved Ellingsgarden, naturbeitemark). Her er det nå forbusket og gjengrodd uten solblom, mens det ble talt 300 blomsterstengler i 2001 (Jordal 2003).

3.9.5 Skorgedalen: Kjelbotn

Figur 23. Kart som viser funn av solblom ved Kjelbotn i nedre del av Skorgedalen (Vestnes kommune). Gamle funn fra Artskart: blå firkanter, funn fra egen rødlistetabase: hvite ringer med svart prikk (upresis), røde prikker er funn i 2021. Svarte streker er befæringsruter i 2021, oransje streker er naturtypelokaliteter.

Kommentar: Vestre deler av denne lokaliteten er drevet som slåttemark (ingen solblom), mens østre del er drevet som naturbeitemark, tidligere beitet av hest, ikke beitet i 2021. I 2001 ble det funnet 6 blomsterstengler (Jordal 2003) og i 2009 ca. 40 blomsterstengler (Holtan 2010). I 2021 ble det registrert 17 blomsterstengler og 30 rosetter av solblom.

3.9.6 Tomrefjordfjellet: Jostølen

Figur 24. Kart som viser funn av solblom ved Jostølen på Tomrefjordfjellet (Vestnes kommune). Gamle funn fra Artskart: blå firkanter, funn fra egen rødlistenedatabase: hvite ringer med svart prikk, røde prikker er funn i 2021. Svarte streker er befaringsruter i 2021, oransje streker er naturtypelokaliteter.

Kommentar: Lokaliteten er en setervoll hvor det senere er bygget noen hytter. I hyttehagene bevarer solblom ved at den får blomstre ferdig, og trolig slås på sensommeren. I 2001 ble det funnet ca. 300 blomsterstengler av solblom ved to hytter, mens det i 2021 ble talt 312 blomsterstengler og 298 rosetter av solblom fordelt på en stor og en mindre delforekomst. Dette er dermed en intakt og tallrik bestand sammenlignet med de fleste andre i distriktet. Mesteparten av setervollen ellers er i gjengroing og forbusking.

3.9.7 Tomrefjorden: Bakken

Figur 25. Kart som viser funn av solblom på Bakken i Tomrefjorden (Vestnes kommune). Gamle funn fra Artskart: blå firkanter, funn fra egen rødlistedatabase: hvite ringer med svart prikk, røde prikker er funn i 2021. Svarte streker er befæringsruter i 2021.

Kommentar: Ved husene på Bakken i Tomrefjorden ble det i 2002 funnet få solblomplanter (Jordal 2003). Bruket er fraflyttet og innmarka gror igjen, foreløpig mest med høyvokst sølvbunkeeng. Ingen solblom ble gjenfunnet i 2021.

3.9.8 Tomrefjorden: Klingrå

Figur 26. Kart som viser funn av solblom ved Klingrå i Tomrefjorden (Vestnes kommune). Gamle funn fra Artskart: blå firkanter, funn fra egen rødlistedatabase: hvite ringer med svart prikk, røde prikker er funn i 2021. Svarte streker er befæringsruter i 2021, oransje streker er naturtypelokaliteter.

Kommentar: Klingrå i Tomrefjorden er registrert som slåttemark. Eierne tar vare på solblomen ved å slå seint. Avgrensinga av slåttemarka kan justeres noe (gjerne helt ned til veien) siden solblom også forekommer på utsida av avgrenset lokalitet. I 2001 var det 12-15 blomstrende solblom (Jordal 2003). 2021 ble det opptalt 34 blomsterstengler og 24 rosetter fordelt på ca. seks delforekomster. Verdien for lokaliteten ble satt ned fra B til C i 2013 med begrunnelse gjengroing, noe som utvilsomt bør justeres opp igjen, også fordi tilstanden ved siste besøk var god og fordi solblombestanden har økt. Verdi C gir heller ikke rett til tilskudd for slåttemark.

3.10 Ålesund (Skodje)

3.10.1 Tidligere data

I gamle Skodje kommune var det på forhånd (i Artskart pr. 19.06.2021) kjent en rekke lokaliteter (figur 3). En stor del av dem ble undersøkt i 2020 (Jordal & Wangen 2020). Noen gamle og upresist stedfestede lokaliteter ble ikke prioritert for reinventering.

3.10.2 Data fra 2021

Undersøkte lokaliteter i Skodje i 2021 er vist i tabell 1 og figur 4. Detaljerte funndata er vist i tabell 2. Dessuten er undersøkte lokaliteter vist i figur 27-31 nedenfor.

3.10.3 Skodje: Opskar

Figur 27. Kart som viser funn av solblom på Opskar i Skodje, nye Ålesund kommune. Gamle funn fra Artskart: blå firkanter, funn fra egen rødlistedatabase: hvite ringer med svart prikk, funn i 2021: røde prikker. Svarte streker er befaringsruter i 2021, oransje streker er naturtypelokaliteter.

Kommentar: Lokaliteten Opskar ble første gang registrert i 2002, med 40 blomsterstengler av solblom (Jordal & Holtan 2005b). I 2011 ble det i forbindelse med skjøtselsplan funnet bare én blomstrende og 5-6 rosetter (Naturbase). Enga er i dag intakt og holdes i hevd ved sein slått, noe er slått med plenklipper, men solblom og deler av enga settes igjen. I 2021 ble funnet 49 blomsterstengler og 70 rosetter av solblom. Seksflekket blodråpesvermer ble påvist med en god bestand, en art som trolig har behov for sein slått. Rundt hundre meter lenger øst er det også funnet solblom, men her ble det ikke funnet noe i 2021 (gjengroende skogkant til høyre på bildet).

3.10.4 Skodje: Opskar vest

Figur 28. Kart som viser funn av solblom på Opskar (vest) i Skodje, nye Ålesund kommune. Gamle funn fra Artskart: blå firkanter, funn i 2021: røde prikker (dvs. ingen). Svarte streker er befaringsruter i 2021, oransje streker er naturtypelokaliteter.

Kommentar: På vestre del av Opskar ble det funnet 25 rosetter av solblom i 2013 (i tillegg til 250 grov nattfiol, Naturbase). Det ble da også avgrenset en naturtypelokalitet, selv om tidligere slåtte-mark var i gjengroing. I 2021 er enga i kommet lenger i gjengroinga, og solblom ble ikke gjenfunnet.

3.10.5 Skodje: Nes

Figur 29. Kart som viser funn av solblom ved Nes i Skodje, nye Ålesund kommune. Gamle funn fra Artskart: blå firkanter, funn fra egen rødlistenedatabase: hvite ringer med svart prikk, funn i 2021: røde prikker. Svarte streker er befaringsruter i 2021.

Kommentar: Lokaliteten ble først kjent gjennom rapporten til Jordal & Holtan (2005b), basert på besøk i 2002 (få solblom). Arten ble i 2021 funnet i ei naturbeitemark som ikke har vært i bruk de siste årene, med 1 blomstrende individ og to rosetter. Solblom vil trolig forsvinne om tiltak ikke settes inn.

3.10.6 Skodje: Engesetdalen, ved Øyesetra

Figur 30. Kart som viser funn av solblom i ved Øyesetra, Engesetdalen i Skodje, nye Ålesund kommune. Gamle funn fra Artskart: blå firkanter, funn fra egen rødlistenedatabase: hvite ringer med svart prikk, funn i 2021: røde prikker (dvs. ingen). Svarte streker er befaringsruter i 2021, oransje streker er naturtypelokaliteter.

Kommentar: I indre (østre) del av Engesetdalen er det tidligere funnet solblom på to steder i 2002. På ingen av disse stedene ble solblom gjenfunnet i 2021. Området er gjengroende beiteskog, fortsatt med lysåpne partier, men såpass mye forbusking, høyt gras og skygge at solblom vanskelig kan tenkes å overleve her.

3.10.7 Skodje: Engeset

Figur 31. Kart som viser funn av solblom i Engesetdalen, nye Ålesund kommune. Gamle funn fra egen rødlistedatabase: hvite ringer med svart prikk, funn i 2021: røde prikker (dvs. ingen). Svarte streker er befaringsruter i 2021, oransje streker er naturtypelokaliteter.

Kommentar: Ved Engeset i gamle Skodje kommune er det tidligere funnet solblom to steder. Den vestre er i gjengroing med sølvbunkeeng. Den høyre beites av storfe, men har trolig vært såpass forbusket en tid at solblomen er forsvunnet.

3.11 Ålesund (Haram)

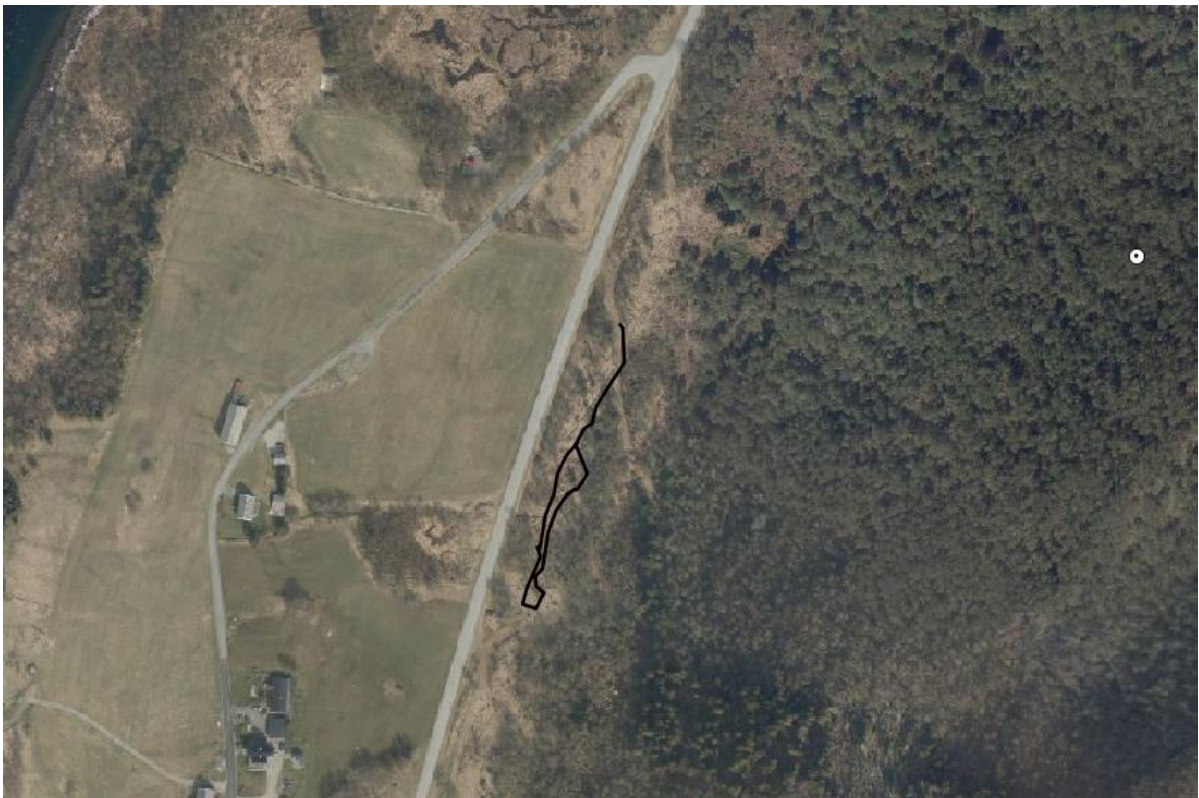
3.11.1 Tidligere data

I gamle Haram kommune var det på forhånd (i Artskart pr. 19.06.2021) kjent et mindre antall lokaliteter (figur 3). Noen gamle og upresist stedfestede lokaliteter ble ikke prioritert for reinventering.

3.11.2 Data fra 2021

Undersøkte lokaliteter i Haram i 2021 er vist i tabell 1 og figur 4. Detaljerte funndata er vist i tabell 2. Dessuten er undersøkte lokaliteter vist i figur 32-35 nedenfor.

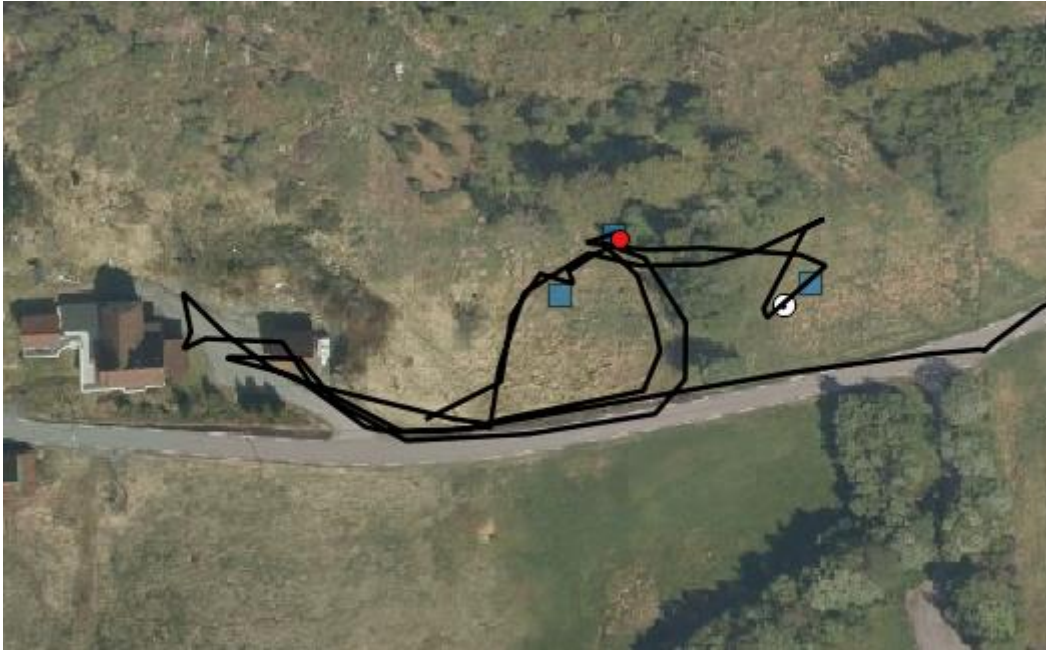
3.11.3 Vatne: Hovset ovenfor veien

Figur 32. Kart som viser ettersøk etter tidligere funn av solblom ved Hovset i gamle Haram, nye Ålesund kommune. Funn fra egen rødlistedatabase: hvite ringer med svart prikk (upresis). Svarte streker er befaringsruter i 2021.

Kommentar: Det er lenge siden det har vært funnet solblom på Hovset (1979), og funnet er dårlig stedfestet. Likevel har den befarte strekninga ovenfor veien på figur 32 en struktur og vegetasjon som gjør at man kan tenke seg at solblom har forekommet her for ikke veldig lenge siden. Det finnes fortsatt bl.a. stortveblad langs kraftlinja og i naturbeitemarker som nå er i gjengroing. Solblom ble ikke gjenfunnet i 2021.

3.11.4 Vatne: Kroksætra, Jogarden

Figur 33. Kart som viser ettersøk etter tidligere funn av solblom ved Jogarden på Kroksætra i gamle Haram, nye Ålesund kommune. Gamle funn fra Artskart: blå firkanter, funn fra egen rødlistedatabase: hvite ringer med svart prikk. Svarte streker er befaringsruter i 2021.

Kommentar: Noen av de viktigste gjenværende bestandene av solblom i gamle Haram er på Kroksætra. På Jogarden er det tidligere funnet få solblomplanter flere steder (2002, 2013). I 2021 ble det i gjengroende eng bare funnet solblom ett sted, med en blomsterstengel. Her vil den trolig forsvinne snart om ikke tiltak settes inn.

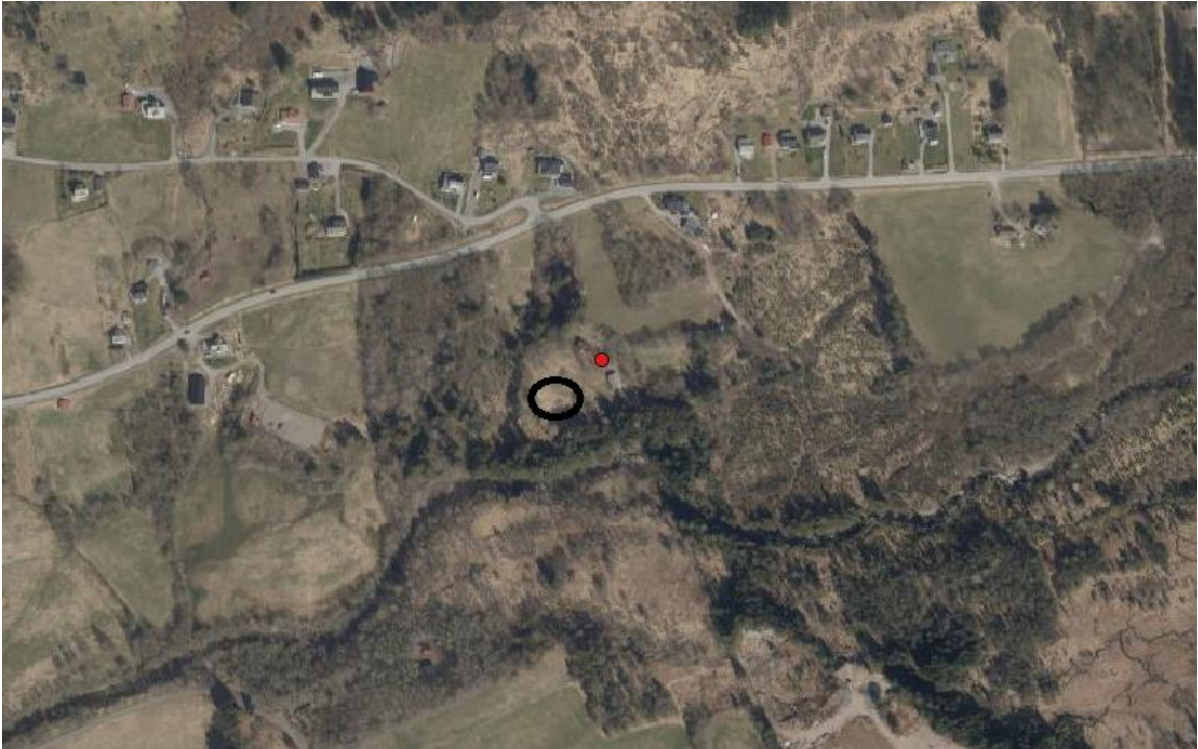
3.11.5 Vatne: Kroksætra, Severingarden

Figur 34. Kart som viser funn av solblom ved Severingarden på Kroksætra i gamle Haram, nye Ålesund kommune. Gamle funn fra Artskart: blå firkanter, funn fra egen rødlistedatabase: hvite ringer med svart prikk. Svarte streker er befaringsruter i 2021, oransje strek er naturtypelokalitet (feilplassert).

Kommentar: Ved Severingarden på Kroksætra er det tidligere funnet solblom i gamle enger og veikanter (2003, 2013; Artskart). I 2021 viste Oddny Krogsæter Løvik en ny lokalitet ved Øya ned mot elva. Her ble det i 2021 funnet én blomsterstengel og én rosett, mens det har vært flere tidligere. Dette området har vært beitet av storfe, men var ikke beitet ved befaringsrute i 2021. Oppe ved veien ble solblom gjenfunnet to steder, med 7 blomsterstengler og 10 rosetter i den østre og 5 blomsterstengler og 6 rosetter i den vestre. Lenger opp fra veien ble solblom ikke gjenfunnet. En tidligere ukjent delforekomst lengst opp forevist av Oddny Krogsæter Løvik (se nordre ende av befaringsrute) ble heller ikke gjenfunnet. Gjenlevende solblom står i gjengroende enger og står i fare for å forsvinne uten tiltak.

3.11.6 Vatne: nedenfor Hatleholen

Figur 35. Kart som viser ny lokalitet av solblom nedenfor Hatleholen i Vatne, Haram, nye Ålesund kommune i 2021 (rød prikk). Svart ring viser en tidligere solblomlokalitet (Torunn Festø pers. medd.).

Kommentar: Torunn Festø, Molde har gitt opplysninger om solblom ved deres hytte nær Vatne i gamle Haram kommune, nedenfor Hatleholen. De siste årene har det vært solblom ved hytta (1 blomstrende og tre rosetter i 2021), markert med rød prikk på figuren. Tidligere har det vært en større solblombestand nedenfor hytta mot elva, markert med en svart ring på figuren. Her har det tidligere vært slåttemark og seinere beite for bl.a. storfe, men det gror nå igjen. Her forsvant trolig solblom på 1950-60-tallet.

3.12 Ålesund (Ørskog)

3.12.1 Tidligere data

I gamle Ørskog kommune var det tidligere (i Artskart pr. 19.06.2021) kjent en rekke lokaliteter (figur 3). De fleste aktuelle lokalitetene ble reinventert i 2020 (Jordal & Wangen 2020). Noen gamle og upresist stedfestede lokaliteter ble ikke prioritert for reinventering.

3.12.2 Data fra 2021

Undersøkte lokaliteter i gamle Ørskog kommune i 2021 er vist i tabell 1 og figur 4. Dessuten er den undersøkte lokaliteten vist i figur 36 nedenfor.

3.12.3 Sjøholt: Bårdsgjerde: Kriken

Figur 36. Kart som viser ny lokalitet for solblom på Kriken, Bårdsgjerde, gamle Ørskog, nye Ålesund kommune (rød prikk).

Kommentar: Asbjørn Bårdsgjerde har fortalt om og forevist en tidligere ukjent lokalitet for solblom ved Kriken, Bårdsgjerde på Sjøholt. I 2021 ble det funnet to blomsterstengler og én rosett (20.09.21), dvs. litt utenom sesong og ikke så lett synlig). Solblom står i kanten av en gammel slåtte-mark mot skog.

3.13 Ålesund (gamle Ålesund)

3.13.1 Tidligere data

I gamle Ålesund kommune var det på forhånd (i Artskart pr. 19.06.2021) kjent noen lokaliteter (figur 3), men de fleste av disse er gamle og upresist stedfestede lokaliteter som ble ikke er prioritert for reinventering.

3.13.2 Data fra 2021

Undersøkte lokaliteter i gamle Ålesund kommune i 2021 er vist i tabell 1 og figur 4. Detaljerte funndata er vist i tabell 2. Dessuten er den undersøkte lokaliteten presentert i figur 37 nedenfor.

3.13.3 Emblem: Ytstebøen

Figur 37. Kart som viser ettersøk etter tidligere funn av solblom ved Ytstebøen på Emblem, gamle og nye Ålesund kommune. Gamle funn fra Artskart: blå firkanter, funn fra egen rødlistenedatabase: hvite ringer med svart prikk. Svarte streker er befaringsruter i 2021, oransje streker er naturtypelokaliteter.

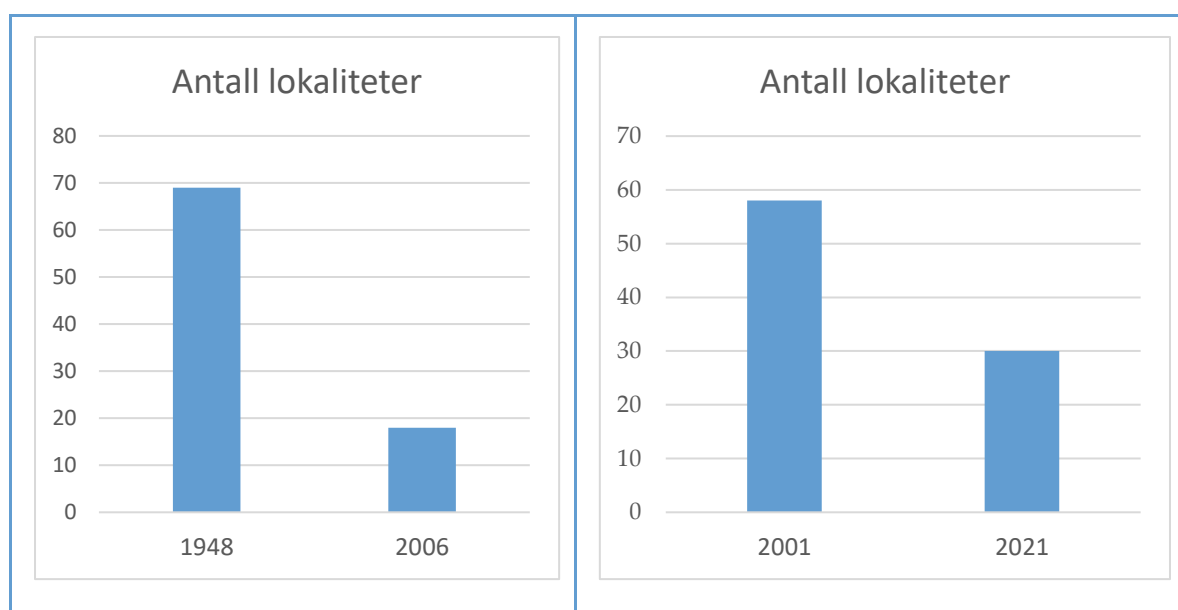
Kommentar: Lokaliteten er registrert som slåttemark i Naturbase, ca. 20 rosetter av solblom ble registrert i 2008. Den var veldig kortklipt ved besøket i 2021, men søk etter blad av solblom ga ingen resultat. Det kan likevel ikke utelukkes at det kan finnes igjen noen planter her.

3.14 Bestandsendringer

3.14.1 Antall lokaliteter

Jordal m.fl. (2006) konkluderte med en nedgang i antall lokaliteter i Møre og Romsdal på rundt 75% i løpet av vel 50 år. Dette er basert på gjennomført reinventering av 69 lokaliteter hvorav ca. 51 ble antatt å være utgått. Siste observasjonsår for de utgåtte lokalitetene var i gjennomsnitt 1948 (egentlig 1890-1990), mens reinventering ble gjort 1995-2005, gjennomsnittlig ca. år 2001, dvs. gjennomsnittlig en periode på ca. 53 år. I tillegg hadde det vært nedgang i bestandene i de lokalitetene der arten ble gjenfunnet.

Undersøkelsene i 2021 har vist at den lokalitetsvise utdøelsen fortsetter, anskueliggjort i figur 38 nedenfor.

Figur 38. Tilbakegang av antall intakte lokaliteter for solblom i to studier: til venstre endring ca. 1948-2001, basert på reinventering av 69 gamle lokaliteter i hele Møre og Romsdal (Jordal m. fl. 2006). Årstallet 1948 er et gjennomsnitt for sistefunn av solblom som er gjort i perioden 1890-1990. Til høyre endring ca. 2001-2021 basert på reinventering av 58 kjente lokaliteter i denne rapporten. Årstallet 2001 er gjennomsnitt for lokaliteter undersøkt ca. 1995-2005.

Det bør presiseres at årstallet 1948 er et gjennomsnitt for sistefunn som er gjort i perioden 1890-1990. Tilsvarende er årstallet 2001 et gjennomsnitt for lokaliteter undersøkt ca. 1995-2005. Tilbakegangen av antall intakte lokaliteter i figur 38 tilsvarer altså ca. 75% på 53 år til venstre (1,4% pr. år) (Jordal m.fl. 2006) og ca. 48% på ca. 20 år til høyre (2,4% pr. år) for de 58 lokalitetene i denne rapporten i perioden ca. 2001-2021. Tilsvarende tall for tilbakegang på Søre Sunnmøre 2001-2019 var 55%, fra 61 til 27 lokaliteter på ca. 18 år (3,0% pr. år, Jordal & Wangen 2019). Tilbakegang på Nordre Sunnmøre 2001-2020 var 54%, fra 54 til 25 lokaliteter på ca. 19 år (2,8% pr. år, Jordal & Wangen 2020). Disse tallene viser altså et godt samsvar på tvers av geografi, og gir en ytterligere indikasjon på at tilbakegangen for solblom på Nord-Vestlandet er kraftig, at den fortsetter og at situasjonen for arten er ganske dramatisk. I tillegg er nemlig størrelsen og graden av livskraft på bestandene i intakte lokaliteter i 2021 også kraftig redusert.

3.14.2 Bestandsstørrelse pr. lokalitet

I noen tilfeller har vi tidsserier for solblom på enkeltlokaliteter eller områder. Vår metode for å måle bestandsstørrelse er mangelfull, siden vi teller antall blomsterstengler og/eller antall rosetter og antall delforekomster. I tabell 3-4 har vi valgt å fokusere på antall blomsterstengler, som et mål på bestandsstørrelse og vitalitet i noen utvalgte lokaliteter.

Tabell 3. Telling av blomsterstengler i ulike år på tre lokaliteter/områder med gamle utmarksslåtter og -beiter (seminaturlige myrkanter, åpen tidligere beiteskog) i Romsdal i perioden 2001-2021.

Lokalitet	Tidligere undersøkelser			Undersøkelser i 2021	
	Årstall	Antall blomsterstengler	Kommentar	Antall blomsterstengler	Kommentar
Fræna: nedenfor Syltesetra	2002	35	en glissen beiteskog med opphørt beiting	5	nokså gjengrodd skog
Fræna: Syltesetra ved Gjerdehaugen	2002	215	mange punktforekomster i rikmyrkanter	22	de fleste punktforekomster er utgått, bare et lite område har solblom
Vestnes: Skorgedalen utmark	2001	ca. 800	en rekke punktforekomster i myrkant, skogsbeite og veikanter + én naturbeitemark med 300 solblom i utmark	125	solblom er forsvunnet i myrkanter og annen utmark inkl. en naturbeitemark, restbestander bare i veikanter
SUM		ca. 1050		152	

I tabell 3 presenteres oversikt over endringer både i antall opptalte blomsterstengler i tre utmarkslokaliteter som vi delvis kaller åpen beiteskog, samt en myrkantlokalitet som vi etter NiN har klassifisert som svakt kalkrik semi-naturlig myrkant. For disse tre lokalitetene er tilbakegangen nokså sterk på bare ca. 20 år, fra anslag på 1050 blomsterstengler til bare 152, riktignok i tillegg med en del rosetter. Dette gir en tilbakegang på ca. 86% i antall blomsterstengler på ca. 20 år. Trolig ser vi nå resultatet av en langvarig og langsom endringsprosess i disse myrkantene og åpne skogene. Når gjengroinga har foregått tilstrekkelig lenge, skjer et sammenbrudd i bestandene. Begynnelsen er en kraftig nedgang i antall blomsterstengler samtidig med at prosentandelen sterile bladrosetter stiger. Deretter forsvinner også rosettene.

Selv om solblom på de fleste lokaliteter har opplevd en tilbakegang, ser vi også eksempler der solblom har opplevd stabil bestand eller en fremgang. I tabell 4 på neste side er en oppsummering for en del semi-naturlige enger.

Tabell 4. Tellinger av blomsterstengler i ulike år på 12 lokaliteter med seminaturlige enger på og inntil innmark i perioden 2001-2021.

Lokalitet	Årstall	Tidligere undersøkelser		Undersøkelser i 2021	
		Antall blomsterstengler	Kommentar	Antall blomsterstengler	Kommentar
Gjemnes: Vestgård	2002	10-15	slåttemark	24	intakt seminaturlig eng, ikke slått
Fræna: Syltesetra	2002	25	naturbeitemark som skjøttes (2013: 9 blomstrende)	61	intakt seminaturlig eng
Fræna: ovenfor Syltesetra	2002	43	to hyttehager (i 2013 ca. 160 blomstrende)	104	intakt seminaturlig eng
Haram: Kroksætra: Severingarden	2002	4	gjengroende naturbeitemark	13	gjengroende naturbeitemark
Midsund: Store og Lille Klauset	2003	73	naturbeitemark/veikanter	0	utskygging, uheldig skjøtsel
Rauma: Dalsbø	2007	15	gjengroende naturbeitemark	0	gjengrodd naturbeitemark
Rauma: Venås	2006	8	gjengroende naturbeitemark	14	gjengroende seminaturlig eng
Skodje: Opskar	2002	40	slåttemark/villahage	49	intakt seminaturlig eng
Vestnes: Kjelbotn	2001	6	naturbeitemark	17	intakt seminaturlig eng, ikke skjøttet 2021
Vestnes: Jostølen	2001	ca. 300	hyttehage	312	intakt seminaturlig eng
Vestnes: Klingrå	2001	12-15	slåttemark/villahage	34	intakt seminaturlig eng
Vestnes: Sakselia	2002	25-30	slåttemark/naturbeitemark	14	intakt seminaturlig eng
SUM		ca. 570		642	

I tabell 4 vises en del resultater for tellinger i semi-naturlige enger på innmark fra Romsdal og Nordre Sunnmøre. Et gjennomgående trekk er at i lokaliteter som ikke lenger skjøttes reduseres antall blomsterstengler fram til solblomen til slutt forsvinner, slik som i utmark. Lyspunktet er de lokalitetene som fortsatt skjøttes på tradisjonelt vis, her holder bestandene seg godt, og i noen perioder med gunstig skjøtsel kan de også øke. Dette gjelder også hyttehager og villahager som tidligere har vært semi-naturlig eng. I tabell 4 er solblombestandene stabile eller øker som følge av skjøtsel.

3.14.3 Påvirkningsfaktorer, oppsummering

De viktigste påvirkningsfaktorene ser ut til å være gjengroing, trolig i kombinasjon med klimaendringer (jf. Vikane m.fl. 2020). Granplanting og ikke minst selvsåing av gran fra nærliggende plantefelt er også viktig i mange utmarkslokaliteter. Tråkkskader og for hardt beitepress kan være en forklaring på tilbakegang enkelte steder. Fysiske inngrep er vanligvis en mindre viktig faktor, men flere bestander har vært påvirket av veibygging eller grøfterensk/veiutvidelser. Oppdyrking/oppgjødsling var trolig viktigere for noen tiår tilbake.

Resultatene viser at tilbakegangen som ble konstatert her i fylket i undersøkelsen fra 2006 (Jordal m.fl. 2006), fortsetter og kanskje endog forsterkes. Solblom tåler noen tiår med gjengroing, men det er trolig en stor utdøelsesgjeld i populasjonene i Møre og Romsdal. Dette betyr at bestandene står i et landskap i endring - og som allerede har endret seg så mye at det ofte er ingen vei tilbake. De fleste utmarkslokalitetene som har restbestander av solblom, er dømt til å dø ut innen noen tiår om utviklinga fortsetter. Eksempler med vellykket restaurering og påfølgende fremgang i solblomforekomst, viser derimot at det nytter å sette inn tiltak. Derfor haster det med restaurering av solblomlokaliteter før bestandene forsvinner helt, og det er for sent.

4 BILDER

Fjord: Stordal: Nørdredalen: Raudehaugen, myrkant. Her er solblom funnet sparsomt tidligere av Stein Erik Busengdal, men ikke gjenfunnet i 2021. Lokaliteten er i forbusking.

Gjemnes: Storlandet: Vestgård, en slåttemark med solblom. Det er uvisst om hele lokaliteten ble slått i 2021. Solblom ble i 2021 også funnet på en ny delforekomst i nørddøstre hjørne av lokaliteten.

Hustadvika: Eide: Dyrhaug. I denne glisne skogen (hagemarkpreget) ble det gjenfunnet noen få solblom i 2021. Lokaliteten har vært del av en husmannsplass. Den beites ikke lenger og er i gjengroing. Den er kalkrik med en del stortveblad.

Hustadvika: Eide: Dyrhaug.
Solblom i kalkrik eng.

Hustadvika: Fræna: Moen,
Møllebakken/Elvebakken.
Geir Moen har slått denne lo-
kaliteten ca. 10 år, og sol-
blomen vokser her fortsatt.

Hustadvika: Fræna: Moen,
Sylteelva. Denne lokaliteten
er i kraftig gjengroing, og uten
tiltak vil solblom trolig for-
svinne i løpet av få år.

Hustadvika: Fræna: nedafor Syltesetra. Her er et større halvrikt og glissent skogområde hvor det tidligere var mange delforekomster av solblom. Området var tidligere beitet, noe det ikke er lenger, og det er kraftig oppslag av bl.a. einstape.

Hustadvika: Fræna: nedenfor Syltesetra. En liten solblombestand ble gjenfunnet på bare én av de mange tidligere delforekomstene her. Den står i frodig og kraftig gjen-groende vegetasjon og ventes å forsvinne i løpet av få år uten tiltak.

Hustadvika: Fræna: nedenfor Syltesetra, en av de få gjenværende solblomene her.

Hustadvika: Fræna: Syltesetra ved Gjerdehaugen. Dette er et større rikmyrområde hvor det tidligere ble funnet en god del solblom. Nå er det bare en liten flekk i bakken på bildet som har en liten restbestand. Myrkanterene er i sterk forbusking og gjengroing, og beites ikke lenger.

Hustadvika: Fræna: Syltesetra ved Gjerdehaugen. Her kan man tydelig se forbusking i rikmyrkanter, trolig som følge av opphørt beiting.

Hustadvika: Fræna: Syltesetra. Her er et inngjerdet beite og et par hyttehager med en brukbar bestand av solblom.

Hustadvika: Fræna: Syltесе-
tra, nedre hyttehage (1). Her
får solblomen spesialbehand-
ling og opprettholder en god
bestand.

Hustadvika: Fræna: Syltесе-
tra, øvre hyttehage (2). Også
her får solblomen spesialbe-
handling og opprettholder en
god bestand.

Hustadvika: Fræna: Vestad.
Her ble solblom funnet på et
nytt sted i 2019 (av Heidi Sol-
stad). Lokaliteten er semi-na-
turlig strandeng (grenser til
lynghei i høyre billedkant)
som ikke beites lenger, men
der det kan være interesse for
å skjytte den med slått.

Hustadvika: Fræna: Vestad, solblom i gjengroende semi-naturlig strandeng og tidligere beitemark mot lynghei ovenfor.

Molde: Midsund: ved stien til Digergubben. Her står solblom i alpin lynghei, noe som er et meget uvanlig voksested i fylket. Foto: Torunn Festø, Molde.

Molde: Midsund: ved stien til Trollhesten. Også her står solblom i alpin lynghei, noe som er et meget uvanlig habitat i fylket. Foto: Ingerid Angell Petersen, Trondheim.

Molde: Midsund: Lille Klauset (midtre). Her fantes solblom før, men den ble ikke gjenfunnet. Området er slått med beitepusser.

Molde: Midsund: Lille Klauset (vestre). Denne tidligere solblomlokaliteten ligger i en naturbeitemark som fortsatt beites av sau, men det kan være at det nå er for mye skygge fra oppvokste trær til at solblomen kunne overleve, for den ble ikke gjenfunnet.

Molde: Midsund: Store Klau-set. I denne veikanten vokste tidligere solblom, men den ble ikke gjenfunnet, kanskje pga. tidlig slått.

Rauma: Måndalen: Venås - en gammel naturbeitemark som ikke har vært beitet på mange år. Dette er den siste intakte solblom-lokaliteten i Rauma. Kristian Marstein Brøste (bildet) kan være interessert i å skjytte solblomen med slått.

Rauma: Måndalen: Venås, her finnes fortsatt solblom, som vil være avhengig av tiltak for å overleve.

Rauma: Rødven: Dalsbø. Denne tidligere naturbeitemarka er nå svært forbusket og gjengrodd, og solblom ble ikke gjenfunnet.

Sykkylven: Tandstad. I denne engkanten (mager eng ved et lite grustak) finnes fortsatt en liten solblombestand, som ble rapportert av Hilde Tandstad i 2019. Skjøtsel er ønskelig.

Sykkylven: Tandstad. Solblom ble funnet på flere delforekomster her.

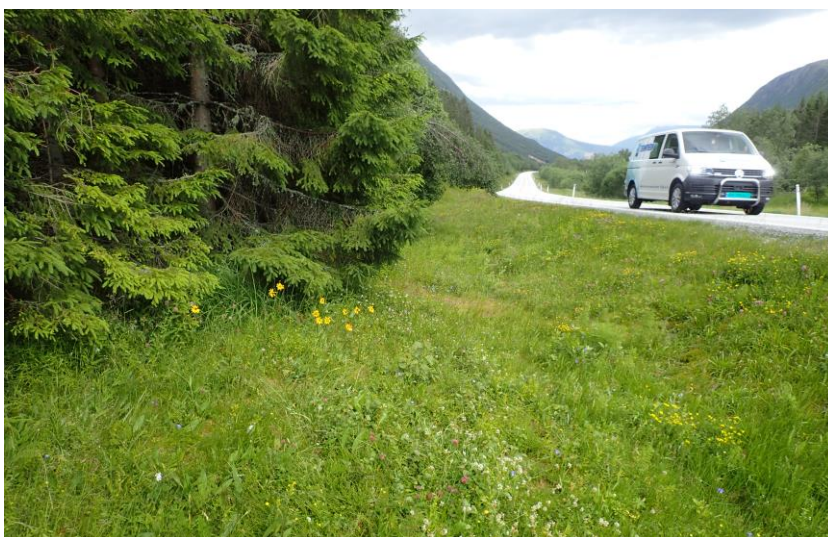

Sykkylven: Åsen. Her ble solblom ikke gjenfunnet. Opprinnelige data er fra 2010, og posisjonsnøyaktighet er noe usikker (stedsangivelse «Grebstadlia»). Lokalteten er i dag for gjengrodd og skyggefull.

Vestnes: Skorgedalen: ovenfor klubbhuset til Shakin Brains MC. I denne bakken var det tidligere solblom, mens det nå er såpass forbusket og gjengrodd at solblomen er borte.

Vestnes: Skorgedalen: Bakkesetra øst. Her vokser solblom i veikanter, en liten restbestand i forhold til tidligere.

Vestnes: Skorgedalen: Bakkesetra øst med mindre restbestander av solblom. Det er her ønskelig med bare én sein kantslått langs veien.

Vestnes: Skorgedalen: Ellingsgarden vest, naturbeitemark. Her var det tidligere gode bestander av solblom. Gjengroing og forbusking har ført til at den nå er borte.

Vestnes: Skorgedalen: Ellingsgarden vest, rikmyr. Her ble heller ikke tidligere solblombestander gjenfunnet.

Vestnes: Skorgedalen: Kjellbotn vest. I denne naturbeitemarka finnes fortsatt en liten solblombestand. Enga har vært beitet av hest, men ikke i 2021.

Vestnes: Skorgedalen: Kjellbotn øst. Dette er i dag en gjengroende kant mellom fulldyrka mark og skog, hvor solblom ikke ble gjenfunnet.

Vestnes: Tomrefjord: Bakken. Dette er et gammelt, fraflyttet bruk hvor marka gror igjen. Solblom ble ikke gjenfunnet.

Vestnes: Tomrefjord: Klingrå.
Dette er en intakt slåttemark med en god bestand av solblom. Enga slås seint, og solblomen ser ut til å trives.

Vestnes: Tomrefjord: Klingrå.
Solblom med humle.

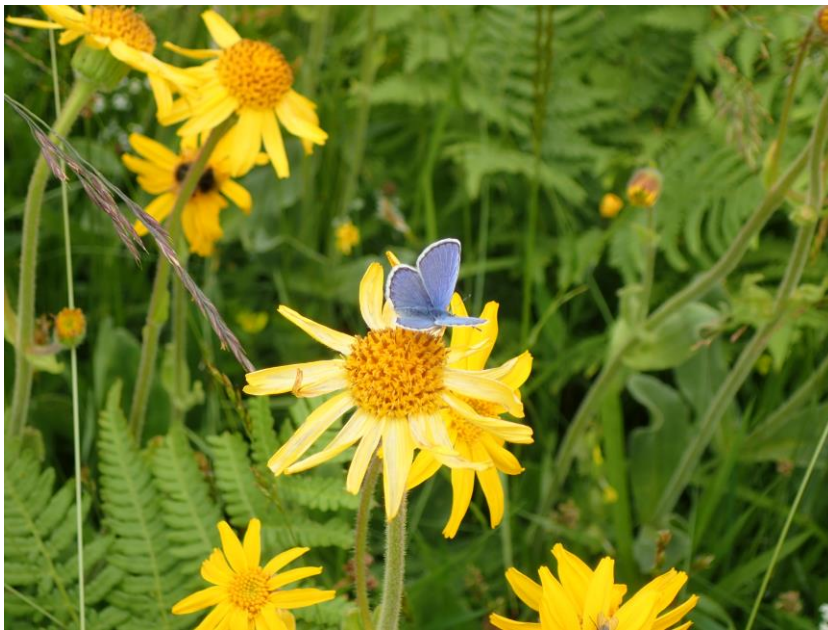

Vestnes: Tomrefjordfjellet:
Jøstølen. Denne setervollen var tidligere en åpen naturbeitemark, men gror nå igjen.

Vestnes: Tomrefjordfjellet: Jøstølen. På setervollen er det bygd flere hytter. I denne hyttehagen (tidligere naturbeitemark) er det en intakt, stor bestand av solblom.

Vestnes: Tomrefjordfjellet: Jøstølen. Solblom med besøk av en blåvinge.

Vestnes: Tomrefjordfjellet: Jøstølen. Her er øvre delbestand av solblom. Generelt gror setervollen igjen, men solblom kan bevaras ved aktiv skjøtsel med slått.

Vestnes: Tomrefjordfjellet: Jøstølen. Her suger en myrtigerflue (en blomsterflue-art) nektar fra solblom.

Vestnes: Tresfjorden: Sakselia. Dette er en setervoll som beites fortsatt, og med flere delforekomster av solblom.

Vestnes: Tresfjorden: Sakselia, en setervoll med intakte solblombestander.

Ålesund: Haram: Kroksetra Jogarden. Her ble det bare gjenfunnet en eneste blomsterstengel borte ved grana i bakgrunnen. Området gror igjen, og bare aktive tiltak kan bevare arten.

Ålesund: Haram: Kroksetra Jogarden – den eneste solblomen som ble funnet her.

Ålesund: Haram: Kroksetra øst (Severingarden). Her er det et par solblombestander igjen i veikantnære enger, mens andre lokaliteter er forsvunnet. Området gror igjen, og bare aktive tiltak (helst slått) kan bevare arten.

Ålesund: Haram: Vatne, nedfor Hatleholen. Denne solblomen står ved ei hytte, og er en nyoppdaget lokalitet. Tidligere var her større bestander ned mot elva. Foto: Torunn Festø, Molde.

Ålesund: Haram: Kroksetra: Øya (Severingarden). Dette er en ny solblom-lokalitet, forevist av Oddny Krogsæter Løvik. Området har inntil nylig vært beitet av storfe.

Ålesund: Haram: Kroksetra: Øya, med den eneste solblomen som ble funnet her.

Ålesund: Haram: Vatne: Hovset. Her ble solblom funnet ovenfor veien i 1979 av Finn Wischmann m. fl. på en botanisk ekskursjon. Funnet er dårlig stedfestet, men selv om området rundt kraftlinja er i gjengroing, har det et vegetasjonspreg som tilsier av solblom kan ha vokst i dette området før, med bl.a. stortveblad.

Ålesund: Skodje Opskar. I tidligere slåttemark som delvis har gått over til villahage er det en intakt og god bestand av solblom som skjøttes med sein slått (Daniel Opskar m. familie).

Ålesund: Skodje Opskar. I denne slåttemarka ble seksflekkt blodråpesvermer observert, en art som trolig profiterer på sein slått.

Ålesund: Skodje: Opskar, bestand i plen som bevares med sein slått.

Ålesund: Skodje: Opskar vest. Her ble solblom ikke gjenfunnet, og enga er i gjengroing.

Ålesund: Skodje: Engesetdalen nedre, kubeite i halvveis skogkledd landskap. Her ble solblom ikke gjenfunnet.

Ålesund: Skodje: Engesetdalen Øyasetra SV. Dette er gjengroende skogsbeite hvor skogen fortettes og forbuskes, pluss at det er oppslag av høy vegetasjon. Solblom ble ikke gjenfunnet.

Ålesund: Skodje: Engesetdalen Øyasetra SØ. Solblom ble ikke gjenfunnet. Også dette er gjengroende skogsbeite hvor skogen fortettes og forbuskes, pluss at det er oppslag av høy vegetasjon som ikke beites nevneverdig.

Ålesund: Skodje: Engesetdalen, her ble solblom funnet sparsom på en ny lokalitet ved et bolighus vest for Storsætra.

Ålesund: Skodje: Nes. Her har solblom vært funnet sparsom tidligere, og er fortsatt til stede såvidt, med én blomsterstengel i 2021. Jarle Opsal hadde funnet den like før jeg kom. Området beites ikke lenger.

Ålesund: Skodje: Nes – en enslig solblom i gjengroende naturbeitemark.

Ålesund: Ørskog: Bårdsgjerde, Kriken. Her står solblom sparsomt igjen i en gammel slåttmarks kant. Asbjørn Bårdsgjerde viser voksestedet.

Ålesund: gamle Ålesund: Emblem: Ytstebøen. Denne lokaliteten var ved besøket kortklipt, solblom ble ikke gjenfunnet.

5 KILDER

- Artsdatabanken 2021a. Norsk rødliste for arter. <https://artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021>. Sitert 24.11.2021.
- Artsdatabanken 2021b. Arter på nett. Solblom. <https://www.artsdatabanken.no/Pages/168480/Solblom>. Sitert 15.11.2021.
- Artsdatabanken & GBIF 2021. Artskart. <http://artskart.artsdatabanken.no/> Sitert siste gang 15.11.2021.
- Bjurreke, K. 1997. Factors influencing reproduction and population structure in *Arnica montana* L. (Asteraceae) in SE Norway. Cand. scient. thesis, Botanical garden and museum, Univ. of Oslo.
- Bratli, H., Evju, M., Jordal, J.B., Skarpaas, O. & Stabbetorp, O.E. 2014. Hotspot kulturmarkseng. Beskrivelse av habitatet og forslag til nasjonalt overvåkingsopplegg fra ARKO-prosjektet. NINA Rapport 1100. 76 s.
- Falniowski, A., Bazos, I., Hodálová, I., Lansdown, R. & Petrova, A. 2011. *Arnica montana*. The IUCN Red List of Threatened Species 2011: e.T162327A5574104. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2011-1.RLTS.T162327A5574104.en>. Sitert 15.11.2021.
- Folden Ø. & Oldervik, F.G. 2013. Skjøtselsplan for Syltesetra; Hagan, Fræna kommune, Møre og Romsdal Fylke. Bioreg AS rapport 2013: 22. ISBN; 978-82-8215-251-8.
- Holtan, D. 2010. Supplerande kartlegging av naturtyper i Vestnes kommune. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, miljøvernavdelinga. Rapport 03/2010.
- Holtan, D. 2012. Supplerande kartlegging av naturtyper i Skodje kommune i 2011. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, miljøvernavdelinga, rapport nr. 3 - 2012: 110 s. ISBN 978-82-7430-248-8.
- Holtan, D. 2013. Skjøtselsplan for Sakselia slåttemark, Vestnes kommune, Møre og Romsdal.
- Jordal, J.B., 2003. Kartlegging av biologisk mangfold i Vestnes kommune, Møre og Romsdal. Vestnes kommune, rapport. 114 s.
- Jordal, J. B. 2005a. Kartlegging av naturtyper i Fræna kommune. Rapport J. B. Jordal nr. 5-2005. 140 s.
- Jordal, J. B. 2005b. Kartlegging av naturtyper i Midsund kommune. Ressurscenteret i Tingvoll, rapport nr. 2-2005. 81 s. + kart.
- Jordal, J.B. 2007. Slåtteeenger i Møre og Romsdal. Samanstilling av kunnskapen om biologisk verdifulle lokalitetar. MR Fylke, Landbruksavd. rapport nr. 1-2007. 112 s.
- Jordal, J.B. 2009. Supplerande kartlegging av naturtyper i Eide, Gjemnes m.m. i 2008. Møre og Romsdal fylke, Areal- og miljøvernavdelinga, rapport 2009:2.
- Jordal, J.B. 2012. Supplerende kartlegging av naturtyper i Fræna kommune i 2012. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, miljøvernavdelinga, rapport 2012: 22.
- Jordal, J. B. & Gaarder, G. 1999. Biologiske undersøkingar i kulturlandskapet i Møre og Romsdal 1992-98. Samlerapport. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Landbruksavd. Rapport nr. 1 - 99: 278 s. + kart.
- Jordal, J. B. & Holtan, D. 2005a. Kartlegging av naturtyper i Ørskog kommune. Rapport J. B. Jordal nr. 2-2005. 78 s. + kart. ISBN 82-92647-02-3.

- Jordal, J. B. & Holtan, D. 2005b. Kartlegging av naturtyper i Skodje kommune. Rapport J. B. Jordal nr. 3-2005. 88 s. + kart. ISBN 82-92647-03-1.
- Jordal, J. B. & Wangen, K. 2019. Overvåking av solblom på Søre Sunnmøre, Møre og Romsdal, i 2019. Miljøfaglig Utredning rapport 2019-34. 75 s. ISBN 978-82-345-0006-0.
- Jordal, J.B. & Wangen, K. 2020. Overvåking av solblom *Arnica montana* på Nordre Sunnmøre, Møre og Romsdal, i 2020. *Miljøfaglig Utredning rapport 2020-44*. 90 s. ISBN 978-82-345-0093-0.
- Jordal, J. B., Busengdal, S.E. & Holtan, D. 2005. Kartlegging av naturtyper i Stordal kommune. Rapport J. B. Jordal nr. 1-2005. 111 s.
- Jordal, J. B., Holtan, D., Gaarder, G. & Grimstad, K. J. 2006. Status for solblom *Arnica montana* i Møre og Romsdal og Sogn og Fjordane. *Blyttia* 64: 213-230. http://www.jbjordal.no/publikasjoner/Solblom_Blyttia200604.pdf
- Miljødirektoratet 2021. Naturbase. www.kart.naturbase.no. Sitert 15.11.2021.
- Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge. Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss.
- Vikane J.H. 2006. Performance and demography of the declining long-lived perennial species *Arnica montana* in north-western Norway. Master thesis, University of Bergen, Norway.
- Vikane J.H., Rydgren K., Jongejans E. & Vandvik V. 2020. Rainfall and temperature change drive *Arnica montana* population dynamics at the Northern distribution edge. *Oecologia* 191(3): 565-578. doi: 10.1007/s00442-019-04519-5.

Miljøfaglig Utredning AS ble etablert i 1988. Firmaets hovedformål er å tilby miljøfaglig rådgivning. Virksomhetsområdet omfatter blant annet:

- Kartlegging av naturmangfold
- Konsekvensanalyser for ulike tema, blant annet: Naturmangfold, friluftsliv, reiseliv og landbruk
- Utarbeiding av forvaltningsplaner for verneområder
- Utarbeiding av kart (illustrasjonskart og GIS)
- FoU-virksomhet
- Foredragsvirksomhet

Hjemmeside: www.mfu.no

Org.nr.: 984 494 068 MVA